Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1995 йил 25 май, пайшанба №62 (21.825.) Сотувда эркин нархда.

«ЗАРАФШОН-НЬЮМОНТ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ ЖАМОАСИГА

«Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонасининг очилиши Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги унумли ва ўзаро фойдали ҳамкорликнинг яна бир далилидир.

Бизнинг ҳамкоримиз — «Ньюмонт Голд» фирмаси жаҳондаги олтин қазиб чиқарувчи энг йирик компаниялардан бўлиб, кўп йиллардан буён илғор ва экологик тоза технологияни қўллаб келмоқда. Ана шу компания билан ҳамкорлик қилиш Ўзбекистоннинг бой табиий заҳираларидан самарали фойдаланишга кўмаклашади, деб ишонч билдираман.

«Зарафшон-Ньюмонт» янги мустақил давлатларда тенги йўқ йирик лойиҳадир. Мен ушбу қўшма корхонага муваффақиятлар ва равнақ тилайман, унинг ташкил қилиниши Ўзбекистон -Америка ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни кенгайтириш борасидаги муҳим қадам, деб биламан.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: Президент Ислом Каримов «Ньюмонт майнинг корпорейшн» компанияси президенти ва директорлар кенгаши раиси Рональд Си Кембрини қабул қилган пайтда.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган сурат.

24 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган «Ньюмонт майнинг корпорейшн» компанияси президенти ва директорлар кенгаши раиси Рональд Си Кембри бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари Ньюмонт Голд компанияси Ўзбекистон билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ҳар томонлама алоқаларнинг тобора кенгайиб боришига катта ҳисса қўшаётганини таъкидлади.

— Ньюмонт Голд компанияси билан Мурунтов олтин конида қўшма корхона қуриш бўйича ҳамкорлик қила бошлаганимиздан кейин, — деди Ислом Каримов. — Юксак ва етакчи технологияга эга ушбу компаниянинг тадбиркорлик билан иш юритишига амин бўлдик. «Зарафшон-Ньюмонт» қўшма корхонасининг қисқа муддат ичида қуриб битказилиши ҳам шунинг яққол далилидир.

Рональд Си Кембри қўшма корхона лойиҳасини амалга оширишдаги кўмаги учун мамлакатимиз Президентига миннатдорлик изҳор этди. Шу билан бирга у ўзбекистонлик ҳамкорларнинг ишга жуда катта масъулият ва талабчанлик билан қарашини таъкидлаб, бу муваффақиятли ҳамкорликнинг муҳим омилидир, деди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Ў. Султонов, Ю. Пайгин ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

Қабул чоғида Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Генри Лии Кларк ҳозир бўлди.

***

24 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов литвалик таниқли тадбиркор, «Метжалява» ҳиссадорлик жамияти президенти, «Вилнюс» банки бошқаруви раиси, Литва Президентлик Маҳкамасининг эксперти Альбертас Синявичусни қабул қилди.

— Кейинги йилларда Ўзбекистон билан Литва ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқалар мамлакатларимизнинг турли соҳалардаги ҳамкорлигини янада ривожлантириш лозимлигини кўрсатмоқда, — деди Ислом Каримов. — Ўзаро манфаат ва ишончга асосланган бу алоқалар ҳар икки томон учун ҳам фойдали бўлиши шубҳасиз.

Альбертас Синявичус Литва ҳукумати Ўзбекистон билан иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга тайёр эканини айтди. Мамлакатларимиз ўртасидаги маҳсулот айрибошлаш ҳажмининг йилдан-йилга ошиб бораётгани ҳам шундан далолат бермоқда, дея таъкидлади у.

Суҳбат чоғида савдо-иқтисодий, енгил саноат, транспорт саноати соҳаларидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш юзасидан фикрлашиб олинди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари М. Усмонов иштирок этди.

***

Шу куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Европа тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТТБ) президентининг биринчи ўринбосари Рональд Фриманни ҳам қабул қилди.

Қабул чоғида Ислом Каримов республикамиз билан Европа тикланиш ва тараққиёт банки ўртасидаги ўзаро ҳамкорликнинг самарали бўлаётганини, бу ҳамкорликни янги босқичга кўтариш ҳар икки томон учун фойдали бўлишини таъкидлади.

Рональд Фриман Ўзбекистонда олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларни қўллаб-қувватлашини айтиб, ЕТТБ бир неча йирик лойиҳаларни амалга оширишда республикамизга молиявий кўмак беражагини билдирди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Ў. Султонов, Б. Ҳамидов ва ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг раиси Р. Азимов иштирок этди.

(ЎзА).

АФСОНАВИЙ ШАҲАРЛАР ЗИЁРАТИ

23 май куни Покистон Бош вазири Беназир Бхуттонинг мамлакатимизга расмий ташрифи ниҳоясига етди. Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонни тантанали кузатиш маросими бўлди.

Байрамона безатилган аэропорт биносида Покистон Бош вазири хорижий давлатларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари раҳбарлари билан хайрлашди.

Покистон Бош вазири Беназир Бхутто ҳамда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов махсус шоҳсупага кўтарилди. Икки мамлакат Давлат мадҳиялари янгради. Сўнгра Ислом Каримов ва Беназир Бхутто миллий гвардиячиларнинг фахрий қоровули сафи олдидан ўтди.

Шу куни Покистон Бош вазири Беназир Бхутто Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида Бухорога келди.

Покистон ва Ўзбекистон Давлат байроқлари билан безатилган Бухоро аэропортида юксак мартабали меҳмонларни вилоят ҳокими Мавлон Раҳмонов, Бухоро шаҳри ҳокими Карим Камолов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

СУРАТДА: Бухородаги тарихий обидалар билан танишув.

Т. НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган сурат.

Қадимий ва навқирон Бухорои шариф билан танишув шаҳар чеккасидаги Баҳоуддин Нақшбанд мақбарасини зиёрат этишдан бошланди. Зиёратгоҳда Покистон ҳукумати раҳбари ва унинг ҳамроҳлари тариқат илмининг буюк устози Баҳоуддин ҳазратларини ёд этиб, Қуръон тиловат қилдилар.

— Баҳоуддин Нақшбанд фалсафаси ислом оламида жуда машҳурдир. Шу жиҳатдан муштарак ислом маданиятига эга Ўзбекистон ва Покистон халқлари учун аллома Нақшбанд мероси бирдек қадрлидир, — деди Беназир Бхутто зиёрат чоғида. У Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳи учун 25 минг АҚШ долларини хайрия қилди.

Юксак мартабали меҳмонлар тушган автомашиналар карвони Бухоронинг эски шаҳар қисмига йўл олди. Сомонийлар мақбараси покистонлик меҳмонларда чуқур таассурот қолдирди. Бу ерда ташкил қилинган бухоролик кандакорлар, зардўзлар ва ҳунармандлар ясаган маҳсулотлар кўргазмасини меҳмонлар қизиқиб томоша қилдилар.

Беназир Бхутто Пойи Калон ёдгорлик мажмуи — Минораи Калон, Масжиди Калон ҳамда Мир Араб мадрасаларини зиёрат қилар экан, ҳайратини яширолмади.

— Гўзал ва латофатли Бухоро ҳақида кўп эшитганман, — деди юксак мартабали меҳмон мамлакатимиз раҳбарига, — бу афсонавий шаҳарни зиёрат этиш имкониятига эга бўлганимдан ғоят бахтиёрман.

Бухоро шаҳридаги марказий кўчалардан бирига покистонлик йирик файласуф ва шоир Муҳаммад Иқбол номи берилиши муносабати билан шаҳар жамоатчилиги иштирокида тантанали митинг бўлди.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов митингда Имом Бухорий, Баҳоуддин Нақшбанд, ибн Сино каби буюк алломалар юрти — Бухорои шарифда покистонлик буюк шоир ва файласуф Муҳаммад Иқбол хотираси абадийлашгани Покистон ва Ўзбекистон халқларининг дўстлигидан далолат эканлигини таъкидлади.

— Ўзбекистон ва Покистон тарихи улкан чинор дарахти танаси каби яхлитдир. Шу боис, халқларимиз ўртасидаги дўстлик, маданий алоқалар азалдан ривож топиб, мустаҳкамланиб келган. Бугун Покистоннинг миллий қайта тикланишига муносиб ҳисса қўшган шоиримиз Муҳаммад Иқбол номига Бухоро кўчаларидан бирининг қўйилиши мана шу дўстлигимиз рамзидир, — деди Покистон Бош вазири Беназир Бхутто.

Беназир Бхутто йиғилганлар олқиши остида Покистоннинг суюкли фарзанди хотирасига қўйилган ёдгорлик лавҳасини очди.

* * *

Шу куни Покистон Бош вазири Беназир Бхутто ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Самарқандга ташриф буюрди. Самарқанд аэропортида олий мартабали меҳмонларни вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов, Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Меҳмонларнинг Самарқанд билан танишуви улуғ муҳаддис, Имом Исмоил ал-Бухорий мақбарасини зиёрат қилишдан бошланди. Покистон Бош вазири аллома ҳақига Қуръон тиловат қилди. Зиёратдан сўнг Б. Бхутто Имом Бухорий мадрасасининг таъмири учун Покистон халқи номидан хайрия эҳсон қилди.

Шундан сўнг покистонлик меҳмонлар афсонавий Регистон майдонига келдилар. Бу ерда вилоят ҳунармандлари ясаган амалий санъат намуналари билан танишдилар. Самарқанд бадиий ҳаваскорлари ва фолклор-этнографик дасталари ижросидаги куй ва қўшиқларни тингладилар. Беназир Бхутто ва унга ҳамроҳлик қилаётган делегация Шарқ меъморчилигининг намунасига айланган Гўри Амир мақбарасини ҳам зиёрат қилди.

Икки мамлакат халқлари дўстлиги рамзи сифатида Самарқанд ва Покистоннинг Лаҳор шаҳарлари ўртасида биродарлик алоқалари ўрнатилгани тўғрисида ҳужжат имзоланди.

Покистон Бош вазири Беназир Бхутто шу куни Самарқанддан ватанига жўнаб кетди. Уни Самарқанд аэропортида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов, Самарқанд вилояти ҳокими Пўлат Абдураҳмонов, республика ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Шу куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Самарқанддан Тошкентга қайтиб келди.

Муҳаммад ШАРИФ,
Илҳом САФАР,
Ҳамза ШУКУР,
ЎзА махсус мухбирлари.

Қозоғистонда Ўзбекистон кунлари

ҲАР БИР ОВУЛГА БАЙРАМ КЕЛДИ

АЛМАТИ. ЎзА махсус мухбирлари Анна ИВАНОВА, Аҳмад ХЎЖА хабар қилади:

Мусиқанинг энг яхши хусусияти шундаки, у тилмочга муҳтож эмас. Ўзбек мумтоз мақомлари кўп мамлакатларда машҳурлиги ҳам шундан. Бу куйларни қозоқлар ҳам севиб тинглашади. Қозоғистонда ўтаётган Ўзбекистон кунлари давомида Алмати вилоятидаги Чилик шаҳри аҳолиси «Мақом» дастаси артистларини самимий кутиб олди. Дастанинг бадиий раҳбари Абдуҳошим Исмоилов ғижжакда ижро этган халқ куйлари тингловчиларнинг қалбини ром этди.

Қозоғистоннинг шаҳар ва туманларида республикамиз ижодий жамоаларининг концертлари зўр муваффақият билан ўтди. Бу жамоалар орасида «Шодлик» давлат ашула ва рақс дастаси, Навоий номидаги давлат академик катта театри яккахон артистлари гуруҳи, «Зарафшон» фольклор дастаси, «Самарқанд», «Шофайз» дасталари ва бошқалар бор эди.

Дўстлик байрами қўшни давлатнинг деярли ҳар бир овулига етиб келди. Оммавий сайиллар, бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг концертлари, спорт мусобақалари, халқ ўйинлари икки халқ маданияти ва анъаналари муштараклигини яна бир бор намойиш қилди.

Ўзбекистонлик меҳмонлар қишлоқлар, корхоналар, мактаб ва олий ўқув юртларида бўлдилар. Улар азалий қўшнилари ҳузурига маданият ва санъат соҳасидаги ютуқларини намойиш қилиш учунгина эмас, ўзаро фойдали, амалий таклифлар билан ҳам келишган. Ана шундай учрашувлар натижасида хилма-хил қишлоқ хўжалик ва саноат маҳсулотларини етиштириш, ишлаб чиқариш ва сотишда ҳамкорлик қилиш хусусида жуда кўп бевосита шартномалар тузилди. Бундан ташқари, Қозоғистонда Ўзбекистон кунлари бошланиши шарафига Тўрғай вилоятининг Орқалиқ шаҳрида «Фарғона» савдо уйи очилди. Унинг иши Фарғона ва Тўрғай вилоятлари ўртасида йўлга қўйилган мустаҳкам иқтисодий алоқаларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

ДЎСТЛИК БАЙРАМИНИНГ ЯКУНЛОВЧИ КУЙЛАРИ

АЛМАТИ, 24 май. (ЎзА махсус мухбирлари). Бугун Абай номидаги давлат академик театрида Қозоғистонда Ўзбекистон кунларининг тантанали ёпилиш маросими бўлди. Бу ерга Қозоғистон меҳнат жамоалари ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, маданият арбоблари, Ўзбекистон делегациясининг аъзолари келишди.

Тантанага мослаб безатилган залдаги байрам рамзида бир китобнинг — ўзбеклар ва қозоқлар азалий дўстлиги манбаи бўлиб қолган умумий тарих китобининг икки саҳифаси сифатида тасвирланган икки республиканинг давлат байроқлари асосий ўрин тутади.

Тантанали кечани Қозоғистон Республикаси маданият вазири Талгат Мамашев очди. Ўзбекистон ва Қозоғистоннинг давлат мадҳиялари янгради.

Қозоғистон Бош вазирининг ўринбосари И. Тасмагамбетов ўз нутқида бу ерда ўтказилган дўстлик кунларига якун ясади. У икки халқ дўстлиги байрами Марказий Осиёдаги икки давлатнинг яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга янги омил бағишлаганини таъкидлади. Интеграция жараёнида иштирок этаётган тадбиркорлар, маданият арбоблари бир-бирлари билан бевосита алоқа ўрнатиш учун яхши имкониятга эга бўлдилар.

Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков самимий кутиб олганлари учун қозоғистонликларга Ўзбекистон делегацияси номидан миннатдорлик билдирди ва бу кунлар икки қардош халқ ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашда муҳим ўрин тутишини таъкидлади.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар Марказий Осиёда яшовчи халқларни бирлаштиришга, минтақада барқарорлик ва ҳамжиҳатлик вазиятини мустаҳкамлашга хизмат қиладиган амалий ҳамкорликни ривожлантириш, миллий маданиятларни ўзаро бойитишни бундан буён ҳам давом эттиравериш зарурлиги тўғрисида гапирдилар.

Дўстлик байрами пировардида Ўзбекистон ва Қозоғистон санъат усталари катта концерт қўйиб бердилар.

МУҲИМ МАДАНИЙ ТАДБИР

Фасллар келинчаги баҳорнинг сўнгги ойи турфа байрамлар, қизиқарли санъат анжуманларига ғоят бой бўлмоқда. 26 май куни пойтахтимизнинг муҳташам «Туркистон» саройида ўтадиган тадбирни ҳам ана шу санъат байрамлари шодасидаги бетакрор маржон дейиш мумкин.

— Ўзбекистон истиқлолидан сўнг мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий алоқалар юксак суръатлар билан ривожланиш босқичига кирди, — дейди Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Со Кон И. — Маданий алоқаларимизни ҳам шунга муносиб равишда тараққий топдириш халқларимизнинг хоҳиш ва иродасидир. Умумкорея санъат ассоциацияси етакчиси, Корея парламенти аъзоси Канг Сон Енг раҳбарлигида Ўзбекистонга ташриф буюрган анъанавий рақс дастасининг мақсади мана шу эзгу ишга муносиб ҳисса қўшишдан иборат.

Бу тадбирни ўзига хос санъат фестивали дейиш мумкин. Зеро, «Туркистон» саройида ўтадиган бу концертда кореялик ўттиздан зиёд санъат усталари билан бирга «Баҳор» ашула ва рақс дастаси иштирок этади. Ўзбекистон — Корея маданий алоқалари тарихида муҳим воқеа бўладиган бу анжуманда кенг жамоатчилик, хорижий мамлакатлар ва халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари вакиллари иштирок этадилар.

— **Яқин орада яна қандай тадбирларни ўтказиш режалаштирилган?**

— Аввало, бу концерт Ўзбекистон муносиб ҳисса қўшган фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги ва Корея озод қилинганининг 50 йиллигига бағишлаб ўтказилаётганини таъкидлашни истар эдим. Шу йил август ойида юқорида тилга олинган санага бағишлаб Ўзбекистонда замонавий Корея мусаввирлари кўргазмаси ўтказилади. Кузда эса ўзбек санъаткорлари Кореяга ташриф буюриб, мамлакатимиз томошабинларига юртингиз санъатини намойиш этадилар. Бу каби тадбирлар халқларимизнинг ўзаро бир-бирларини чуқурроқ билиши ва дўстлик алоқаларининг мустаҳкамланишида муҳим ўрин тутади.

Амирқул КАРИМ
(ЎзА).

Ободончилик

КЎЗЛАР ҚУВНАЙДИ

Юртимиз пойтахти тобора ободонлашиб, яшариб бормоқда.

Юнусобод туманида амалга оширилаётган ободончилик ишлари, айниқса, диққатга сазовор. Биргина Амир Темур кўчаси бўйлаб бир қанча бунёдкорлик ишлари амалга оширилаётгани кўзни қувонтиради. Хусусан, метро бекатлари қурилябти. «Олой» бозори қайта таъмирланмоқда, янги уй-жой бинолари қад ростламоқда. Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кургазмаси жойлашган истироҳат боғида эса улкан ўзгаришлар кўзга ташланади. Бу ерда туркиялик мутахассислар қизиқарли томошагоҳлар, кўнгилочар ўйинлар масканини вужудга келтиришмоқда.

Шунингдек, Эски шаҳарда тезкорлик билан амалга оширилаётган ободончилик ишлари ҳам авжида. Мустақилликнинг тўрт йиллиги байрамигача биринчи уй-жой қуриш комбинатининг 2-қурилиш бошқармаси ўнлаб кўп қаватли биноларни фойдаланишга топширишни мўлжаллаб турибди. Тахтапул даҳасида меҳнат қилаётган бу бошқарманинг Ш. Зокиров бошлиқ участкаси қурувчилари дастлабки уйни тахт қилиб қўйишди. Собир Раҳимов туманидаги Ғафур Ғулом ва Собир Раҳимов кўчаларида беш қаватли уйлардан 16 таси шаҳарликлар ихтиёрига берилади.

Абдунаби МАННОПОВ.

Матбаачилик

«ҒАЛАБА» — 60 ЁШДА

Қашқадарё. Яқинда «Ғалаба» рўзномаси ўзининг 60 йиллик тўйини нишонлади.

Бундан 60 йил бурун — «Коммунизм байроғи» (ҳозирги «Шаҳрисабз тонги») газетасининг илк сони чоп этилган эди. 1969 йилда Китоб тумани ташкил этилди. Шундан буён «Ғалаба» газетаси туман ижтимоий-сиёсий ҳаётининг солномаси сифатида нашр этилмоқда. Уруш даврида рўзномани солдат мактублари сингари хонадонларда интиқлик билан кутишар эди. Ундан кейинги йилларда ҳам ўзининг қутлуғ анъаналарини изчил давом эттирган газета бугунга келиб юртимизда кечаётган ўзгаришларни ҳаққоний ёритиш, илғор тажрибаларни кенг ёйишга интилмоқда.

Юнус УЗОҚОВ.

Табиат ва инсон

ЭКОЛОГИК ХАРИТА

Орол ва Оролбўйини ҳимоя қилиш жамоатчилик қўмитасида Марказий Осиё давлатлари вазирликлари, экологлар, олимлар, жамоатчилик вакиллари иштирокида йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда Марказий Осиё давлатлари Президентларининг қўшма баёнотида илгари сурилган таклифлар муҳокама қилинди. Жумладан, Марказий Осиё давлатларининг ягона «Экологик харита»сини яратиш учун мўлжалланган лойиҳа тасдиқланди.

Инглиз, немис, рус тилларида чоп қилинадиган ушбу экологик хаританинг олтитасини шу йил сентябрь ойида нашрга топшириш келишиб олинди.

Юнус ЗИЁДОВ.

ҒАЛЛА ЎРИМИ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ ЗИММАСИДА

Жанубда ғаллага ўроқ тушди. 100 минг гектар майдонда арпа-буғдой экқан сурхондареликлар бу йил 300 минг тонна дон етиштиришни мўлжаллашган. Шу муносабат билан вилоят ҳокимлиги ғаллакорларга мурожаат қабул қилди. Ўзбекистон ХДП вилоят кенгаши ижроия бюроси эса Жарқўрғондаги «Сурхон», Қизириқ туманларидаги «Гиламбоб» хўжаликлари бошланғич партия ташкилотларининг ғаллани тез ва соз йиғиб олиш бўйича тадбирларини маъқуллади.

«Гиламбоб» жамоа хўжалигида бултургидан қарийб икки баравар кўп майдонда ғалла етиштириляпти. Комбайнлар саноғи ўша-ўша. Агар ўримда ўтган йилги суръат такрорланса, ғалланинг жойига такрорий зироат экиш амри-маҳол бўлиб қолади.

Бошланғич партия ташкилоти котиби Ғаффор Жумаев туман кенгаши фаоллари ва жамоа бошқаруви билан маслаҳатни бир жойга қўйди. Ғалла ўримини бир ойдан оширмасдан ниҳоясига етказиш ҳисоб-китобини чиқарди ва шу бўйича тегишли тадбирлар белгиланди. Бошқарма бошланғич партия ташкилотларига бу тадбирлардан намуна олиб, ғалла ўрим-йиғими мавсумига тайёргарлик ишларини жонлантириб юбордилар.

Олимжон УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Фармон ва ижро

АГРОФИРМА ИШ БОШЛАДИ

• **САРДОБА** (мухбиримиздан). Оқолтин туманида агрофирма ташкил этилди. Бу қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш йўлида қўйилган янги қадамдир. Агрофирма собиқ агросаноат уюшмаси негизида ташкил этилган. Лекин унинг уюшмадан фарқи бор. Хусусан маҳсулот етиштириш, қайта ишлаш ва сотишда катта мустақилликка эга. Мутахассислар агрофирмаларнинг ташкил этилиши қишлоқларимиз иқтисодини ривожлантириш ва тараққий эттиришда катта аҳамият касб этишини таъкидламоқдалар.

Абдужалил УМАРОВ.

Кичик корхона

КУНИГА УЧ ТОННА НОН

Тошкент «Нонмаҳсулот» корпорацияси пойтахт туманлари кичик корхоналарида нон маҳсулотлари турларини кўпайтириш, сифатини яхшилаш, идишсиз ун ташишни йўлга қўймоқда.

Корпорация Германияда малака ошириб қайтган мутахассисларни биринчи навбатда иш билан таъминламоқда. Улар ёрдамида йил охиригача 20 тадан кўпроқ новвойхона қуриш мўлжалланган. Кичик корхоналар «Винклер» фирмаси тамғаси босилган печлар билан таъминланяпти. Яқинда шаҳарнинг иккинчи Шимолий-Шарқ даҳасида шундай корхоналардан бири иш бошлади. Даҳа ва қўшни туманларда яшовчилар бўрсилдоқ нонлардан мамнун бўлмоқдалар. Корхона тўла қувват билан иш бошлагач бир кеча-кундузда уч тоннагача нон тайёрлаш мумкин бўлади.

Шаҳноза ШОРАСУЛОВА.

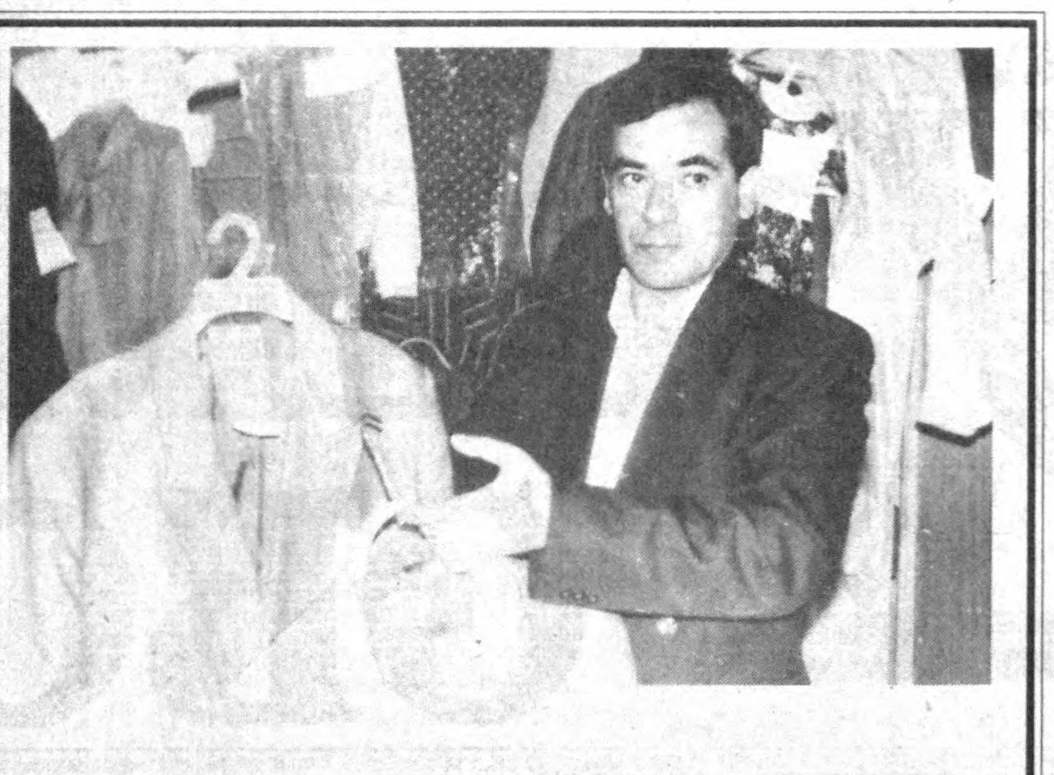

Тадбиркорлик

МИРЗАЧЎЛ СУПЕРМАРКЕТИ

Жиззах вилоятида шу йил бешта супермаркет савдо марказлари очилиши кўзда тутилган. Шундан биринчиси яқинда Мирзачўл туманида иш бошлади. «Наврўз» деб аталувчи ана шу хусусий савдо марказига Ғафуржон Абдуқаюмов соҳиблик қилмоқда. Йигирма йилдан буён шу соҳада ишлаётган бу тадбиркор йигитни туман чўлқуварлари «Савдо учун туғилган» деб таъриф-тавсиф қилишади.

Шу кунларда «Наврўз» пештахталари тўла, савдо заллари гавжум. Ундан буюм ва маҳсулотлар сотиб олиш учун қўшни Дўстлик, Арнасой, Оқолтин туманларидан ва ҳатто Қозоғистоннинг Жетисой туманидан харидорлар келмоқдалар.

— Савдо марказимизда ҳозирча 20 минг турдаги буюм ва маҳсулотлар бор, — дейди Мирзачўл туман матлубот ҳиссадорлик жамияти раиси Янглишой Хўжанова. — Лекин яқин кунларда улар сони 30 минг хилдан ошади.

Савдо маркази ходимлари ойига 500 минг сўмликдан зиёд савдо қилмоқдалар. Пештахталардаги буюм ва маҳсулотлар бошқа туманларнинг дўконларидагига нисбатан анча арзон, сифатли. Бунинг сабаби шуки, мирзачўллик ишбилармонлар Туркиянинг Тошкентдаги «Баракат», Эроннинг «Виктория роз» фирмалари, Бектемир ҳиссадорлик жамияти ва бошқа йирик саноат ҳамда савдо жамоалари билан турфа хил маҳсулотлар келтирмоқдалар.

Супермаркетда харидорлар учун энг қулай шароитлар яратиб қўйилган. Савдо залларига микроиқлим ва ҳаво тозалагич қурилмалари ўрнатилган. Буюм ва маҳсулотларни эркин танлаш имкониятлари мавжуд. Ишлаб турган кафе-барларда харидорлар тамадди қиладилар. Уларнинг сотиб олган нарсаларини уйларига элтиб бериш, шу ернинг ўзида бичиб-тиктириш, эсдаликка сурат олдириш ёки пойабзал таъмирлатиш каби қўшимча хизматлар ҳам кўнгилдагидай ташкил этилган.

Келдиёр ЖЎРАҚУЛОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

СУРАТЛАРДА: «Наврўз» савдо маркази мудири Ғафуржон Абдуқаюмов(ўнгда) ва сотувчи Ирина Ли.
Муаллиф олган суратлар.

ТАШКИЛОТ СОТИБ ОЛАДИ:

— Дастгоҳлар /янги ёки ишлатилмаган/;
— координатли йўнувчи;
— токарлик;
— фрезерлик;
— пармалаш;
— гильотинлар /жоду/.

ШУНИНГДЕК:

— В-800 мм. транспортёр лентаси;
— механик юк кўтаргич /қўлда/;
— ВДМ-100/УЗ пайвандлаш тўғрилагичи;
— ВД-20/УЗ пайвандлаш тўғрилагичи;
— ВЦП 6-45 №8 парраги;
— ВЦ 4-76 №10 парраги;
— ЦНС-60-250 насос тўплами;
— 1136-В2 турдаги оддий ҳаракатланувчи бир босқичли ҳаво поршенли кўчма компрессор.

Воситачилар /жисмоний ва юридик шахслар/ хизмати учун ҳақ тўланади.

Телефонлар: соат 8.00 дан 17.00 гача 93-08-47, соат 18.00 дан 21.00 гача 67-20-79.

ИЛК БОР ТОШКЕНТДА!

Тўғридан-тўғри омбордан сотилади!
Мисли кўрилмаган хилма-хил маҳсулотлар!
Оврўпанинг энг яхши фирмаларидан пешма-пеш етказиб берилади!
Юнонистон ва Олмониянинг қандолатчилик ва озиқ-овқат маҳсулотлари;
Италиянинг
"FRESH", "TROPICO", "AMARETTO" винолари, ликёрлари;
"BRUT", "SPUMANTE", "MOSKATO" шампан винолари;
Олмония, Бельгия, Голландиянинг сара ароқларини сотиш
ДАВОМ ЭТМОҚДА
Тошкентдаги омбордан ҳар қандай бутланган 386, 486 компьютерларнинг, "CANON" нусха олиш аппаратлари, факслар, калькуляторларини
СОТАМИЗ

Алоқа учун телефонлар: 45-70-65, 45-55-65,
Ҳар куни соат 9.00 дан 18.00 гача.

„БИЗ КИМ, МУЛКИ ТУРОН..."

ОЛТИНБОЕВ МУЗЕЙИ

Дружба шаҳрининг Амударёга туташ Шордовуқ касабасидаги ўрта мактабда фаолият кўрсатаётган ўлкашунослар музейи таърифи узоқларга кетган. Музейдаги барча тарихий-этнографик осори атиқаларни муаллим Солмирза Олтинбоев умр бўйи тўплади, музей яратилишига бош-қош бўлди. Бу ердаги мингга яқин турли экспонатлар ўзбек ва қозоқларнинг биргаликдаги узоқ ўтмиши, тарихий илдизлари якдиллигига бир мисол. Солмирза Олтинбоев бутун умрини ёш авлод тарбиясига бахшида қилган инсон. У ҳозирда пенсияда бўлишига қарамасдан маҳаллага етакчилик қилмоқда.

Маърифат маскани ўз яратувчиси номи билан «Олтинбоев музейи» деб юритилмоқда. Музейни нафақат мактаб ўқувчилари, балки воҳага ташриф буюрадиган кўплаб меҳмонлар ҳам келиб кўришмоқда.

ДАСТУР ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Тожикистон Республикаси ҳукумати 1995-2000 йилларда аҳолини иммунпрофилактикадан ўтказиш миллий дастурини қабул қилди. Мазкур дастурни республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти тавсиялари асосида ишлаб чиқди. Унинг асосий мақсади кейинги пайтларда тарқалаётган дифтерия, полиомиелит каби айрим юқумли касалликларни йўқотишга қаратилган. Шу муносабат билан қабул қилинган қарорда таъкидланишича, ЮНИСЕФ халқаро ташкилоти республикага вакциналар, бир марта ишлатиладиган шприцлар, совутгич ускуналари етказиб беради. Бу аҳолини кенг кўламда эмлаш имкониятини вужудга келтиради ҳамда дастурнинг бажарилишига ҳисса қўшади.

ТАШРИФ САМАРАЛИ БЎЛДИ

Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзовнинг Миср Араб Республикасига расмий ташрифи давомида Туркманистон давлат раҳбари Миср Президенти Ҳусний Муборак билан музокаралар олиб борди. Музокаралар сўнгида мамлакатлар ўртасида савдо ва илмий-техникавий ҳамкорлик, ўзаро сармояларни рағбатлантириш тўғрисидаги ҳужжатлар имзоланиши кўзда тутилган, эди.

Хуллас бу ташриф икки томон учун манфаат келтиради деган фикрлар бор.

ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

Қирғизистон ҳукумати ва касаба уюшмалари федерацияси ўртасида 1995 йилда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш ҳақида ҳужжат имзоланди. Ҳужжатда ишлаб чиқариш қисқарган шароитда касаба уюшма аъзоларини ижтимоий ҳимоялаш ҳамда нафақа, маош ва ёрдам пулларини ўз вақтида тўлаш каби масалалар ҳам кўзда тутилган.

АТЛАНТАГА ЙЎЛЛАНМА ОЛИШ УЧУН

Маълумки 1996 йилда АҚШнинг Атланта шаҳрида ёзги олимпиада ўйинлари ўтказилади. Ана шу мусобақаларга йўлланма олиш учун, миллий футбол терма командалари ўртасида саралаш мусобақалари бўлиб ўтаётир. Илгари хабар қилганимиздек Ўзбекистон терма командаси футболчилари дастлабки учрашувни Бишкекда Қирғизистон терма командаси билан ўтказиб, 5:1 ҳисобида ғалабага эришди. Бешинчи Осиё саралаш гуруҳининг иккинчи учрашувида эса қозоғистонлик футболчилар билан тожикистонликлар ўзаро куч синашишди. Қозоғистонликларнинг тўла устунлигида ўтган бу учрашув 3:0 ҳисобида якунланди. Келгуси учрашувда эса ўзбекистонликлар тожикистонликларни қабул қилишади.

(Марказий Осиё ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди).

Тарих — сабоқ

ИСТИҚЛОЛ УЧУН ЖОНИН

(1916 йил Тошкент халқ

Президентимиз Ислом Каримов айтганидек, мустақиллик ва озодлик учун олиб борилган курашларнинг илдизлари чуқур тарихий даврларга бориб тақалади. Зеро, эрксевар ўзбек халқи чет эл босқинчилари ва ҳукмронлигига қарши қаҳрамонона курашиб келганлиги маълум. Бундай кураш XIX асрнинг иккинчи ярми, XX аср бошларида ҳам давом этди. Масалан, 1892, 1898 ва 1916 йиллардаги қўзғолонлар шулар жумласидандир. Улар халқни ўз-ўзини англашида ва сиёсий фаолиятининг кучайишида муҳим аҳамият касб этди. Бу борада, айниқса 1916 йилги халқ ҳаракати оламшумул аҳамиятга молик воқеа ҳисобланади. У Марказий Осиё ва Қозоғистон ерларини қамраб олганди.

Қўзғолон ўша даврда ҳукм сурган сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий ҳаёт тизимининг маҳсули эди. Чунончи, чор ҳукуматининг мустамлакачилик сиёсати ва миллий зулми авжига чиқиб, ўлка Россиянинг хом ашё манбаига ва тайёр маҳсулотлар бозорига айлантирилганди. Турли-туман солиқлар ва мажбуриятлар халқ оммасининг қашшоқланишига олиб келди. Маҳаллий миллат вакиллари олий ва ўрта ҳокимият бошқарувидан маҳрум этилиб, улар рус ҳарбий генераллари ва офицерлари қўлида эди.

Чор ҳукумати миллий тил ва миллий маданиятни ривожлантиришга йўл бермай, улуғ миллатчилик сиёсатини юргизди. Ўлка аҳолисининг ҳаёти биринчи жаҳон уруши вақтида янада оғирлашди. Қашшоқлик ва адолатсизлик авж олди. Аммо, чор ҳукумати ва капиталистлар ўлка бойликларини талаш ҳисобига даромадларини тобора ошириб бордилар. Умуман айтганда, биринчи жаҳон урушининг азоб-уқубатлари ва оғирлиги халқнинг тинкасини ниҳоятда қуритди. Шундай оғир шароитда рус императори Николай II нинг 1916 йил 25 июнда фронт орқасидаги ишларга маҳаллий миллат вакилларидан мардикор олиш тўғрисидаги фармони эълон қилинди. Фармонда шундай дейилган:

«1. Ҳарбий ҳаракат ҳудудида мудофаа ишлари учун империянинг 19 ёшдан 45 ёшгача бўлган ғайритабаа эркак аҳолисини ҳарбий сафарбарликка жалб этиш амалга оширилсин.

а) Астрахан ва бошқа губерниялар ҳамда Сибирь вилоятидаги дайди лўлилардан ташқари барча ғайритабаа аҳолиси, шу жумладан Примор, Амур, Камчатка, Сахалин вилоятларидаги ҳамда Ёқутистон вилоятига қарашли Ўрта Қолим, Верхоян, Вилюйский округлари, Енисей губерниясининг Турухан ва Богучан уездлари ва бўлимларида, Тобольск губерниясининг Березовский ва Сургут уездларида истиқомат қилаётган ғайритабаа аҳолиси;

б) Сирдарё, Фарғона, Ақмола, Семипалатинск, Семиреченск, Урал, Тўрғай ва Каспий вилоятларининг ғайритабаа аҳолиси;

в) Кавказ орти ва Кубань ҳамда Терский вилоятларининг мусулмон аҳолиси (ҳарбий мажбуриятдан мол эвазига озод қилинган осетин мусулмонлари ҳамда турк ва курдлардан ташқари) Кавказ ортида қўним топган христиан-инголойлар ва Сухуми округидаги христиан-абхазлар ҳамда туркман, қолмиқлар ҳамда Ставрополь вилоятининг бошқа ғайритабаа аҳолиси.

2. Ушбу фармоннинг 1 бандига мувофиқ, фронт орти ишларига жалб этиладиган ғайритабаа аҳолининг таркиби қатъий белгилансин ҳамда Ҳарбий кенгашнинг Мудофаа ишларига жалб қилиниш тўғрисидаги 1914 йил 3 августда қабул қилинган тартиб-қоидаларга зарур тузатишлар киритилсин.

Мазкур фармонни амалга ошириш учун ҳарбий ва ички ишлар вазирлиги якдил бир битимга келишиши тавсия этилсин».

Тўсатдан пайдо бўлган бу фармоннинг ўн минглаб оилаларни боқимандасиз, очнаҳор қолишига, қишлоқ хўжалигини умуман сўндиришга, аёлларни бева, болаларни етим қилишга олиб келиши турган гап эди. Бу фармон «оловга мой» қуйгандай халқнинг қаҳр-ғазабини қўзғатиб юборди. Бунинг устига-устак маъмурият вакиллари орасида мардикорлик рўйхатини тузишда адолатсизлик ва порахўрлик кучайди. У ёки бу амалдор фурсатдан фойдаланиб бойлик орттиришга муккасидан кетди. Сабр косаси тўлиб-тошган халқнинг бош кўтаришдан бошқа иложи қолмади. Натижада бутун ўлка бўйлаб бирин-кетин халқ ғалаёнлари бир-бирларига уланиб борди. Қўзғолон Тошкентда ҳам юзага келди. Бу ерда император фармони чойхоналарда, масжидларда ва кўчаларда йиғилган кишилар томонидан муҳокама қилиниб, қаттиқ норозилик билдирилди. Айрим маълумотларга кўра, 7 июль куни шаҳар ҳокими Шайхонтоҳур масжидига барча имом ва элликбошиларни йиғиб, халқни подшо фармонига итоат эттиришларини сўради. Лекин халқ тўс-тўполон билан гапни эшитмас эди. Шунинг учун элликбошилар тўпланишиб, шаҳар ҳокими номига мактуб битдилар. «Ҳар биримиз Шайхонтоҳур масжитидаги йиғиндан келиб, ўз маҳалламиз аҳолисига подшоҳимизнинг фармонлари мазмунини тушунтиришга ҳаракат қилдик. Лекин маҳалла аҳли якдил бизга қарши туриб, биронта ҳам мардикор беролмасликларини, одам юбориш ўрнига пул беришга рози эканликларини билдиришди. Бизнинг сўзларимиз аҳоли ғазабини қўзғатди ва бизга нисбатан ҳужум қилишга шайлана бошлашди. Айни пайтда, биз аҳоли нафратидан қўрқиб, уйда яшириниб ўтиришга мажбур бўлмоқдамиз». Шундай қилиб, фармон ўқилиши билан Тошкент шаҳри аҳолиси ғазабига дучор бўлди.

Тошкентдаги Эски шаҳар полицмейстери вазифасини бажарувчи А. А. Тихоцкий, асосий умид элликбошилардан эди, лекин улар аҳолининг бўйсунмаслиги туфайли ғоят оғир ҳолатга тушиб қолдилар, деб фикр билдиради. Шу равишда Тошкентда чоризмга қарши ўта хавф-хатарли вазият юзага келиб, катта қўзғолон кўтарилиши аён бўлиб қолди. Маҳаллий юқори табақанинг айрим ватанпарвар вакиллари, хусусан мингбошилар ва қозилар хорижий мамлакатлар ёрдамига таянишга ҳаракат қилдилар. Чунончи июнь ойининг ўрталарида Тошкент шаҳрининг тўрт қозиси (бу ерда Шайхонтоҳур даҳаси қозиси Нусратхон мулла Орифхон Шарифхўжаев, Себзор даҳаси қозиси Саид Маҳмудхон Муҳиддин Эшонқориев, Кўкча даҳасининг қозиси Абдумалик ҳожи Абдунабиев, Бешёғоч даҳасининг қозиси Маъдихон Боқихон назарда тутиляпти) ҳамда мингбошилар афғон амири номига «агар сиз ҳақиқий мусулмон бўлсангиз, Россияга қарши уруш очинг. Ҳозир бунинг учун жуда қулай пайт. Кейин кеч бўлади», деб хат ёзишган (ЎзРМА,ф. л. 31 рўйхат, 1137 варақ).

Полиция маҳкамаси қўлга киритган ушбу мактуб, кейинчалик маълум бўлишича, Тошкент қозилари номидан шаҳарнинг Кўкча даҳаси қозиси Абдунабиев томонидан битилиб, Бухорога, Китоб дўкони эгаси Ниғматулла Хўжаевга жўнатилган. Ўзаро келишувга мувофиқ, Н. Хўжаев бу мактубни афғон фуқароси Расул Муҳаммадхонга бериши, у эса ўз навбатида мазкур махфий мактубни манзилга етказиши лозим эди (Ўша ҳужжат, 148-варақ). Тошкент қозилари афғон амирига Россияга қарши уруш очишни илтимос қилиб бир неча марта мурожаат қилганлар. Лекин Афғонистон ҳукумати нейтралитет сақлаб, воқеа ва ҳодисалар ривожини кузатиб турди.

Тошкентнинг нуфузли кишилари халқ қўзғолони бошланиб кетгудек бўлса, Тошкент қамоқхоналарида сақланаётган ҳарбий асирлардан ҳам фойдаланиш лозимлигини режалаштириб қўйишган эди. Туркистон ҳарбий округининг маълумотига қараганда, 1916 йил Туркистон қамоқхоналарида 89999 ҳарбий асир сақланган. Шулардан 2249 таси зобитлар, 87700 таси оддий аскарлар эди. Умумий, асирларнинг асосий қисми, яъни 12884 таси оддий аскар ҳамда 719 зобит Тошкентда сақланар эди. Мазкур ҳарбий асирлар асосан немис ва австралияликлардан иборат эди.

Шайхонтоҳур даҳасининг мингбошиси Ҳошимхўжа эшон Ҳасанхўжаев, Себзор ва Кўкча даҳалари қозиларини 10 июль куни ўз элликбошиларини маҳаллаларга жўнатиб: «Оддий халқ аёллар билан биргаликда полиция участкасига бориб, фарзандларимизни мардикорликка бермаймиз деб айтишсин, шундай қилишса губернатор қўрқиб фармон ижросини бекор қилиб юборади. Бизга эса нуфузли мансабларни эгаллаб ўтирганимиз учун норозилик намойишида қатнашиш тўғри келмайди. Оддий халққа эса ҳеч нарса бўлмайди» деб халққа тушунтиришларини айтди ва оломонни полиция участкаси олдида тўплаш учун барча маҳоратларини ишга солиш лозимлигини топширди.

Лекин маҳаллий аҳолини мардикорлик ишига жалб қилиш ҳақидаги фармон эълон қилингандан кейин халқни оммавий ҳаракатга чорлаш шарт ҳам эмасди. Шаҳар аҳолиси ҳар қандай чақирувчисиз ҳам 11 июль куни қатъий норозилик билдириб эски шаҳар полицияси маҳкамаси олдида тўплана бошлади. Ўша пайтдаги полиция маҳкамасининг сақланиб қолган ҳужжатларига қараганда, қўзғолон бошланишидан олдин шахси аниқланмаган бир кимса ҳукуматга асло мардикор бермаслик ҳақида маъруза қилган.

Оқ подшо фармонига бўйсунмаслик бўйича шаҳар дорихонасининг фармацевти — Шайхонтоҳур даҳасининг Баландмасжид маҳалласида истиқомат қилувчи Мусахон Мирзахонов аҳоли орасида ташвиқот олиб борган.

Полиция маҳкамаси ҳужжатларида Мирзахонов шаҳар қўзғолонининг асосий ташкилотчиларидан бири қилиб қайд этилган. Мазкур халқ қўзғолони йўлбошчиларидан бири Йўлчи Иброҳимов ўз хотираларида: «Ушбу халқ қўзғолонида муллалар ва элликбошилар ўзларини панага олишга ҳаракат қилдилар, Орифхўжа (маҳаллий бой) бўлса қўзғолончилардан бирини ҳақорат қилган эди, шу заҳоти унинг таъзири берилди. Яна кимдир оқ подшога қарши чиқиш мумкинми? деган эди, мен «уринглар уни» дедим».

Подшоҳ фармони аёлларни ҳам ларзага солди. Улар мустамлакачилар манфаати учун ўз эрларидан ва фарзандларидан айрилишни истамас эдилар. Аёллар жасорат билан фармонга очиқдан-очиқ қарши чиқиб, мардикорликка одамларни юбормасликни талаб қилдилар. Ниҳоят, уларни ғазаби ва сабр косаси тўлиб- тошиб, 1916 йил 11 июлда шаҳар кўчаларида тўпланишди. Сўнгра бир неча минг кишилик аёллар оломони шаҳар полиция бошқармаси томон йўл олдилар. Уларнинг орқасидан кўп сонли эркаклар ҳам эргашиб борди.

Шу равишда Тошкентда 1916 йилги қўзғолонни аёллар бошлаб берган эдилар. Аёллар бошлиқ қўзғолончилар қўлларига илинган нарсалар: болта, кетмон, калтак кўтариб, Бешёғочда жойлашган полиция бошқармаси биноси олдига тўпланишди. Қўзғолончилар: «Шу ерда нобуд бўлсак бўлайлик, лекин фарзандларимизни ҳеч қаерга юбормаймиз!», «Азоб-уқубатдан тинкамиз қуриди. Бизга зулм ўтказган подшоҳ ҳокимияти ер билан яксон бўлсин!» деган ҳайқириқлар билан полиция бошқармаси ҳовлисига бостириб кирдилар.

Полиция пристави Мочалов ва унинг қуролланган ёрдамчилари халқни қўрқитиб, тарқалишга буюрди. Лекин қўзғолон бошида турган кўнчи Йўлчи Иброҳимов, сувоқчи Низомиддинхўжа Зайнутдинов, тош терувчи Ғулом Камолов, босмахона ишчиси Маҳмудхўжа Мирзахўжаев, этикдўз Абдураҳмон Абдуқаюмов ва бошқалар полициячилардан ҳайиқмасдан илгари бордилар.

11 июль куни эрталаб 8.30 ларга яқин Эски шаҳарнинг полиция бошқармаси биноси олдида аёл ва улар кетидан келган эркакларни сони бир неча минг кишига етди. Маҳмудхўжа Мирзахўжаев, Ёқуб Муроджабборов, Файзиали Раҳимбоев, Пўлатхўжа Иноғомхўжаев, Ғулом Камолов, Муродхўжа Муҳаммадкомилхўжаев, Абдураҳмон Қаюм Сўфиев ва Низомиддинхўжа Зайнутдинов сингари кишилар бошчилигидаги оломон доддфарёд кўтаришиб, полиция бошқармаси биноси ҳовлисига бостириб кириб, миршаблардан тўрттасига тан жароҳати етказдилар.

Бирдан эса қуролини тортиб олишди. Полиция бошқармасининг котиби ҳам роса дўппосланган, қиличи тортиб олинган қўзғолончилар приставларга ва миршабларга қарата темир-терсаклар ва тошларни отганлар. Полиция бошқармаси биносининг дераза ойналарини синдирилган. Айнан шу пайтда шаҳар Кўкча қисмининг тунги қоровули соқчиси Мираҳмад Акбаршоевни қўзғолонга норозилик билдирганлиги учун пиллапоядан тортиб олишиб ўлдирадилар. Пиллапоядан полиция бошқармасининг котиби Трентовиус тўда томонидан тортиб олинганлигидан сўнг револьвердан тепага ўқ узилган. Подполковник Колесников солдатлар билан бирга етиб келганда тўс-тўполон авжига чиқаётган эди. Оломон уларнинг сўзларига қулоқ тутмай, мансабдорларга ташлана бошлади. Тўдани бу йўлдан қайтариш борасидаги панду-насиҳатлар бефойда эканлигини тушуниб етгач, уларга қарата револьвердан ўқ узилган. Натижада қўзғолончилардан Абудсамат Абдусоатхўжаев, Мулла Абдуқодир Солимуҳамедов, Ҳайитбой Ҳасанбоев, Шоюнус Абдукаримов ва шахси аниқланмаган яна бир киши ҳалок бўлган. Олимхўжа Ёқубхўжаев, Охунбобо Тошмуҳамедов, Уста Одил Олимбоев, Шукуржон Зокиржонов, Мулла Олим Файзиев ва бошқалар ярадор бўлишди. Олдинги сафларда туриб қўзғолонга бошчилик қилган фаол аёллардан бири Рўзвон биби Аҳмаджонова миршаблар томонидан нишонга олиниб отилган ўқдан жон берди. Қўзғолончи аёлларга раҳбарлик қилган жасур аёллардан яна бири Зуҳра биби Мусамуҳамедова оғир жароҳатланди. Афсуски, ушбу қўзғолонда иштирок этиб, ўз норозилигини ошкора намойиш эта олган барча жасур аёллар номини тарих сақлаб қолмаган. Жонли гувоҳларнинг деярли барчаси оламдан ўтиб кетган. Полиция маҳкамаси ҳужжатларида Рўзвон ая билан Зуҳра биби аялардан бошқа ўзбек аёли номи учрамайди. Ваҳоланки, полиция маҳкамасининг бизгача етиб келган ҳужжатларида Тошкент қўзғолонида кўплаб аёллар қатнашганлиги қайд этилган. Хўш, сиёсий кураш нима эканини билмаган ўзбек аёли не учун мустамлака зулмига очиқ курашга отланди?! Буни чоризм мустамлакачилари англаши ўта қийин эди. Чунки бунинг учун ўзбекнинг турмуш тарзини, тарихини, урф-одатларини, қадриятларини, расм-русумларини чуқур идрок этмоқ даркор эди. Афсуски, маҳаллий мустамлакачилар буни ўзларига эп кўрмасдилар. Ваҳоланки, ўзбек аёлининг турмуш ўртоғи ёки фарзанди тортиб олиниши она юрагини юлиб олиш билан баробар эди. Шунинг учун ҳам оналарнинг: «Ўлдирсаларинг, бизни ўлдиринглар, лекин фарзандларимизни мардикорликка бермаймиз!» — деб хитоб қилиши оддийгина ҳайқириқ бўлмай, аёлнинг қалб нидоси эди.

Қўзғолон куни маҳкама ҳовлиси қонга тўлди. Бу қон аввалабор, Рўзвон ая ҳамда Зуҳрабиби аялар сингари ўнлаб матонатли аёлларнинг, оналарнинг қони эди. Лекин чор Россияси мустамлакачилари у ер, бу ердаги қўзғолонларни бостираверib, маҳаллий аҳоли вакилларининг қонлари дарё бўлиб оқишига кўникиб кетганди. Ҳеч иккиланмай «отилсин, дорга осилсин ёки уйларига ўт қўйилсин» деб буйруқ берилярди.

Тошкентдаги 11 июль кунги халқ қўзғолони ҳам шафқатсизларча бостирилди. Ўша куни қўзғолончилардан 11 киши ўлдирилди. 15 киши эса оғир ярадор қилинди. Касалхонага келтирилган ярадорларнинг баъзилари оғир жароҳат туфайли кейинчалик оламдан кўз юмдилар. Кези келганда шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, ушбу қўзғолон чоғида маҳаллий аҳоли вакилларидан 15 киши яраланганлиги ҳақидаги маълумот полиция маҳкамаси ҳужжатларидан олинган. Лекин 1916 йилги қўзғолон қатнашчиларининг бизгача етиб келган гувоҳликларида қайд этилишича, кўплаб ярадорларни халқ уйма-уй ўтиб яширишга муваффақ бўлишган. Бу шундан далолат берадики, полиция маҳкамаси ярадорлар ва ҳалок бўлганлар сонини атайлаб камайтириб кўрсатган ёки бу борада тўлиқ маълумотга эга бўлмаган.

Қўзғолон бостирилгандан кейин қатлам-қатлам тергов ишлари, рапортлар, ахборотлар, тушунтириш қоғозлари пайдо бўлди. Буларнинг ҳаммасини мустамлакачиларнинг ўзлари битар, ўзларини оппоқ, қўзғолончиларни сопоқ қилиб кўрсатардилар. Халқ қўзғолони гувоҳи бўлган Тошкент шаҳар тузем қисмининг собиқ полицмейстери Н. Е. Колесников, шаҳар ҳокими С. О. Кочан ва бошқалар қўзғолон ҳақида ҳарбий прокуратура ҳамда ҳарбий губернатор номига маълумотнома битиб, унда ўз ҳақ-ҳуқуқи учун курашган халқнинг норозилиги ва қўзғолони сабабларини таҳлил қилмайдилар. Унда, полициячилар ҳамда жазо отрядининг ҳатти-ҳаракати ўз-ўзини

ФЕРМЕРЛИКНИНГ НОНИ ШИРИНМИ?

БИЗНЕС ПРЕСС танловига

«Замона зайли билан ишбилармон, фермерларнинг куни туғди, ҳаммаси ҳамёнини қаппайтириш билан овора. Чорасизларга ким қайишади?» Бундай сўзлар қулоққа тез-тез чалиниб туради. Эл дастурхонини тўкин қилиш йўлида жон куйдираётганлар — фермерлар шаънига айтилаётган бундай фикрларда асос борми? Қишлоқда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар бошида турган ишсеварларнинг асл мақсади нимага йўналтирилган, фермерликнинг нони ширинми?

— Фермер бўлиш осонмас, — дейди тумандаги «Файз» деҳқон хўжалиги раҳбари Рустам Файзиев. — Уйқусиз тунлар, ҳаловатсиз кунларга, қийинчиликларга бардош берган, изланган кишинингтина иши ўнгидан келади.

Дарҳақиқат, шундай. Рустамжоннинг асли касби ошпазлик эди. Оддий оилада вояга етгани, чорвага меҳри баландлиги касбини ўзгартиришга туртки бўлди. Бунинг устига республика Вазирлар Маҳкамасининг бу ҳақдаги қарорлари айни муддао бўлди. Уйидаги йигирмага яқин қорамоли билан «Гулистон» жамоа хўжалиги ҳузурида фермер хўжалиги ташкил этди. Бу ишда унга хўжалик раҳбарлари яқиндан ёрдам кўрсатишди. Катта заҳкаш ёнида қаровсиз ётган бино унга берилди. Ўшанда 1992 йилнинг боши эди. Рустам Файзиев бутун оиласи билан фермер хўжалигини ривожлантиришга киришди.

Бу ерда ишни изга тушириш, бинолар қуришга 10 минг сўм сарфланди. Хўжаликдан олинган маблағ қисқа муддат маҳсулот етиштириш ва уни сотиш эвазига қопланди. Натижада ташландиқ бино бинойидек бўлди-қолди.

— Қаддимизни ростлашимиз учун қўл қовуштириб ўтирмадик, — дейди Р. Файзиев. — Бир йилдирки, мустақил фермер хўжалиги сифатида ишлаяпмиз. Бултур моллар бош сонини 158 бошга етказгандик. Шундан соғиладиган сигир 78 бош. 200 тонна сут етиштиришни режалагандик. Йил охирида 240 тонна сут, 3,2 тонна гўшт етиштирдик. 20 бош бузоқ олдик. Сут-қатиқдан тушган маблағга техника харид қилдик. 10 минг сўм ҳамёнимизда соф фойда ҳисобига қолди.

Шуни таъкидлаш керакки, «Файз» фермер хўжалигига туман ҳокимининг қарорига мувофиқ 51 гектар ер берилиши керак. Аммо улар ҳозирча майдоннинг 35 гектарига эга. Қолган қисмини чўлдан олишлари керак. Мавжуд майдондан кўзланган ҳосил олинаётгани, 2 та «КИР-1,5» агрегати, битта трактор, автомашина, битта «Алтай» ҳайдов тракторидан самарали фойдаланиш эвазига фермернинг ишлари юришяпти.

Эндиликда 25 киши ишлаётган бу хўжаликда моллар сони 165 бошга етди. Озуқа бериш механизациялашган. Олинаётган фойда ҳисобига чорвадорларга бепул овқат беріляпти. 6-бригадада ҳар байрам дастурхони фермер хўжалиги маҳсулоти билан безалади. Шу атрофдаги «Юлдузча» болалар боғчаси доимий равишда сут билан таъминланмоқда.

Хўжаликда ҳар куни бир тонна сут етиштирилади. Шу йилнинг ўтган тўрт ойида 102 тонна сут, 4,1 тонна гўшт сотилди. 8 бош бузоқ олинди. Фермер хўжалигида Рустамжон билан бирга унинг ўғиллари Рауф, Шодмон, Ботир, Яшин ҳамда Қўшша Комилов, Равил Тўхтаев сингари чорвадорлар ҳам меҳнат қилишяпти. Жорий йилда фермер хўжалигида 10 тонна гўшт, 300 тонна сут етиштириш кўзда тутилган.

Туманда «Файз» фермер хўжалиги билан рақобатлаша оладиган деҳқон хўжаликлари саноқли. А. Ғиждувоний номли жамоа хўжалигидаги «Майсара» фермер хўжалиги ҳам қаддини ростламоқда. Мустақил ишлаётганига бир йил бўлаётган бу хўжаликка Майсара Карлонова бошчилик қилмоқда. Бултур фермер 42 тонна гўшт топширди. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 9 тонна сут, қарийб 1 тонна гўшт топширган фермер хўжалиги ҳисобидаги моллар сони 30 та. Шундан 13 боши соғин сигир.

Шунингдек, Учқун Фатуллаев бошчилик қилаётган «Латофат» фермер хўжалиги ҳам аста-секин яхши кўрсаткичларга эришмоқда.

— Ҳозир туманимизда 124 та фермер хўжалиги бор, — деди туман деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси раиси Самад Бўстонов. — Уларда 1701 бош қорамол, шу жумладан 558 бош сигир, 3628 бош қўй-эчки, 125 бош чўчқа, 25 бош от, 713 та парранда, 88 асалари уяси парваришланяпти. Туманда етиштирилаётган чорвачилик маҳсулотларининг қарийб 35-40 фоизи фермерлар ҳиссасига тўғри келяпти. Бултур фермерларимиз меҳнати эвазига давлатга 733 тонна сут, 55 тонна гўшт сотилди. Шу йилнинг тўрт ойида эса 21 тонна сут, 30 тонна гўшт, 6,5 минг дона тухум етиштирилди.

Уюшма раиси фермерлар ютуқлари ҳақида гапираркан, муаммоларга ҳам тўхталди. Унинг таъкидлашича, шу йилнинг ўтган ярмида фермерларга бирор килограмм ҳам омухта ем, ёнилғи берилмаган. Чунки фондлар аниқ бўлмаган. Фақат иккинчи чорак учун 17 тонна бензин, 98 тонна дизель ёнилғиси, 46 тонна шрот олиш учун имконият берилган. Бу 124 фермерга урвоғ ҳам бўлмайди. Яна бир муаммо: туман ҳокимининг қарори билан фермерларга 2763 гектар ер берилиши лозим эди. Шундан 501 гектари суғориладиган ер. Аммо шу кунгача фермерларга унумдор ердан бор-йўғи 150 гектаргина ажратилган. Қолган қисми Шўркўл, Қутчи массивларидан бериларммиш. Энди ўйлаб кўринг; чўлдаги ер билан фермер хўжаликлари орасидаги масофа 20-30 чақирим. Бунинг устига техника, ёнилғи муаммоси. Ерни очиш ёки экин, экин унса уни ўриб-йиғиб олиш, ташишга фермернинг қуввати етадими? Сув тақчиллигини гапирмаса ҳам бўлади.

«Она ер саховати», «Латофат» фермер хўжаликларида бўлсангиз улар ана шундай чўлда макон айлаган. Муаммоларни гапираверибҳасратидан чанг чиқади, уларнинг.

— Ишлаётганимизга анча бўлди, — дейди «Она ер саховати» деҳқон хўжалиги раҳбари Рўзи Муқимов. — Ихтиёримизга 70 гектар ер берилган. Шундан 10 гектарини измимизга солгандик, унга ҳам эга чиқиб қолди. Ер очайлик десак, техника, эҳтиёт қисм, ёнилғи, йўқ. Чорва молларини боқайлик десак, фонд йўқмиш. Шунга айтсалар керак-да, уловидан тушови қиммат деб! Кексалигимда чўлни ўзлаштирай, деб овора бўлганга ўхшайман.

«Латофат» фермер хўжалиги раҳбари Учқун Фатуллаев ҳам минг машаққат билан фермерлик ҳаётини бошидан кечиряпти. Оиласи билан тошлоққа кўчиб чиқиб, кам бўламан деб ўйламаган эди. Унга ҳам 120 гектар ер берилган. Шундан бор-йўғи 18 гектари ҳайдалади. 32 бош қорамоли, 4 бош сигири, 26 бош қўйи бор. Жониворлар сони бултургидан анча камайган. Чунки фермер хўжалиги етиштирадиган сутни топшириш учун туман марказига келиши керак. Масофа эса анча олис, ёнилғи қиммат.

Ачинарлиси, маҳсулот топшираётган фермерлар йил бошидан буён сутнинг пулини ололмасдан овора. Биргина «Файз» фермер хўжалиги топширган сутнинг пули 90 минг сўм, 4 ойдирки ололгани йўқ.

Пул бўлса, чангалда шўрва, — деганлар. Маҳсулотининг пулини ололмай, хуноб бўлаётган фермерлар аҳволини тасаввур қилиш эса қийин эмас. Элим деб, юртим деб ёниб яшаётган, рақобат билан ишлашга бел боғлаган, шу йўлда ҳаловатидан мосуво бўлаётган фермерларнинг нони бутун бўлиши кўп жиҳатдан уларнинг ўзига боғлиқ эмаслигини мутасадди ташкилотларда ўтирганлар билишармикин? Фермерлар эса ҳамон умидворлик билан яшаб-ишлашга, сабр-бардошга эрк бермоқдалар. Кўмаклашган иш битар, дейдилар. Жойлардаги маҳаллий ҳокимликлар раҳбарлари уларга имкон даражасида ёрдам берсалар нур устига аъло нур бўлур эди.

Даврон БАҲРОНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

"МУСТАҚИЛЛИК"

ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ

"МУСТАҚИЛЛИК" пул-буюм лотереясини сотиб олиб Сиз катта ютуқ соҳиби бўлишингиз мумкин.

Лотерея билетининг баҳоси 10 сўм.

Ютуқлар тиражи 1995 йил 29 — 30 август кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Ютуқлар тиражида автомобиллар, телерадиоаппаратуралар, мебель тўпламлари, электржиҳозлар, кир ювиш машиналари ва бошқа турдаги халқ истеъмоли буюмлари ўйналади.

Лотерея билетларини жамғарма банкининг барча муассасаларидан, алоқа бўлимларидан, савдо ташкилотларидан ҳамда жамоатчи тарқатувчилардан сотиб олишингиз мумкин.

Тўлиқ маълумотларни жамғарма банкининг исталган муассасасидан, алоқа бўлимларидан ёки қуйидаги телефонлар орқали билиб олишингиз мумкин: 33-51-95, 45-35-49, 45-66-43.

СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ.
МАРКАЗИЙ БАНК.
ЖАМҒАРМА БАНКИ.
АЛОҚА ВАЗИРЛИГИ.
ЎЗБЕКСАВДО.
ЎЗБЕКБИРЛАШУВ.

СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

ТИККАН АЁЛЛАР

қўзғолони хусусида)

ҳимоя қилиш йўсинида олиб борилган, деб баҳоланади. Мардикорликка сафарбарлик фармони шундоқ ҳам эзилган халқни ижтимоий, иқтисодий ҳамда маънавий томондан ғоят оғир аҳволга солиб қўйишини англаган ҳолда бу ҳақда лом-мим дейилмайди.

Ваҳолонки, Тошкент шаҳар ҳокими С. О. Кочан 1916 йилги Тошкент қўзғолонини аёвсиз бостиришда асосий роль ўйнаган шахслардан бири ҳисобланади. У ўз маҳкамасида Эски шаҳардаги халқ қўзғолонидан хабар топиб, халқ танобини тортиб қўйиш учун у ерга жазо отрядини ҳамда шаҳарнинг тинч қисмидаги барча миршабларни юбортиришга фармойиш беради. «Мен полиция бошқармасига етиб келганимда, бошқарма ҳовлисида ва унинг ташқарисида аёллар ҳамда эркаклардан иборат улкан оломонни кўрдим, — деб ёзади С. Кочан 12 июль куни Сирдарё вилояти ҳарбий губернатори А. С. Галкин номига бўлиб ўтган қўзғолон ҳақида маълумотнома битиб. — Оломон жуда кўп эди, улар бир неча минг кишидан иборат бўлиб, ўлганлар ва ярадор бўлганлар бор эди. Мени кўрган оломон ичкарига ўтишим учун йўл очиб берди. Мен аввал ичкарига киролмаган фельдшерни ёнимга олиб оломон орасидан ичкарига, полиция маҳкамасига ўта бошладим. Бошқарма эшигига озгина қолганда менга ҳар томондан одамлар отилиб, кўзларида ёш билан шикоят қила бошладилар. Уларнинг аксарияти аёллар эди. Уларнинг баъзилари йиғи аралаш бирон нарсаларни тушунтирмоқчи бўлардилар. Улар ҳаддан ташқари хўрланган ҳамда камситилган ҳолатда эди. Полиция бошқармасига кириб тузем қисмининг барча полициячилари, миршаблари қўлида револьвер кўрдим. Полиция бошқармасининг телефон сими узиб ташланган экан. Полиция бошқармаси хоналаридаги бир неча тош ва ғишт бўлаклари ҳамда синган ойналар ташқаридан маҳкама томон тош ва ғиштлар отилганидан далолат берарди. Ҳарбий қисмлар ҳали етиб келмаган эди. Полиция бошқармаси ҳудудини бўшатиб қўйишларини илтимос қилиб оломонга қилган мурожаатим зое кетди. Тўда алланималарнидир талаб этарди, бақирарди, илтимос қиларди, лекин улар нима деяётганини тушуниб бўлмасди. Оломоннинг олдидагилар жим турганлиги учун улар билан гаплашиш имкони бор эди, аммо ортдаги қийқириқлар, тинимсиз бўкиришлар, йиғи-сиғилар бунга имкон бермасди. Шу орада тўда орасидан ўлганлар ва ярадорларни олиб чиқиб кетиш имкони пайдо бўлди. Ярадорларга тиббий ёрдам кўрсатила бошланди. Худди шу пайт Тошкент шаҳрининг рус қисми миршаблари ва прапоршиклар мактаби етиб келди.

Прапоршиклар мактабининг бошлиғи подполковник Савицкий полиция бошқармаси ҳовлисидаги оммани чиқариб ташлаш зиммасини ўз бўйнига олиб, бу режани тез амалга оширишга эришди. Ундан кейин соқчи казаклар ва дружина етиб келиб, полиция бошқармасига туташ кўча тарафдан йиғилганларни ўраб олди. Худди шу пайтда, жаноби олийлари, сиз етиб келдингиз.

Воқеа содир бўлган жойга прокурор назоратчиси ҳамда терговчи ҳам келди. Улар бўлиб ўтган тартибсизликлар сабабини жойида ўрганиб чиқиб менга ахборот бердилар. Буларга кўра қўзғолонни бостиришда қатнашган қуйидаги полиция ходимлари жиддий жароҳатландилар. Себзор даҳасидан Хаим Саит Исмоилжонов, Шайхонтоҳур даҳасидан Тилов Эшмуҳамедов ва Шайхонтоҳур даҳасидан Дониёрхўжа Исохўжаев. Бундан ташқари, посбон Мирахметин Акбаршаев ўлдирилганлиги маълум бўлди.

Бу қўзғолон бостирилгандан кейин шаҳарнинг баъзи жойларида одамлар тўда-тўда бўлиб, нималарнидир ўзаро муҳокама қилаётганлари ҳақида маълумотлар бор. Шаҳарда мардикорликка сафарбарлик ҳақидаги эълон йиртиб ташланган».

Эътибор берган бўлсангиз, жаноб Кочан маълумотидан шундай хулосага келиш мумкинки, ушбу қўзғолондан асосан азият чекканлар полициячи ва миршаблар бўлган. Лекин шаҳар ҳокими жаноб С. Кочан қуролсиз аҳолига қарата ўқ узилганлиги ҳақида лом-мим демайди. Ваҳоланки, чор Россиясининг Қонун кодексига кўра, қуролсиз аҳолига қарата ўқ узиш мумкин эмасди. Маҳаллий корчалонлар Петроградга жўнатган ахборотларида ҳам ўз жиноятларининг олдини олиш мақсадида ҳамма айбни халққа тўнкайдилар.

Қўзғолонни бостириш ниятида ёрдамга етиб келган 26 миршаб, прапоршиклар мактабининг юнкерлар ротаси, казаклар ҳамда алоҳида ҳарбий дружина қуролсиз халққа қарата қуролдан ўқ уздилар. Ғазабга келган қўзғолончилар уларга ёпишиб, қуролларини тортиб ола бошладилар. Полиция бошқармасининг бошлиғи бўлган Колесников бир неча қадам нарида қўлидаги қилич билан унга нафрат тўла кўзини тиккани учун бир қўзғолончини отиб ташлайди. Бу ҳақда у ўз гувоҳлик кўрсатмасида шундай ёзади:

«Қилич билан қуролланган бир сартнинг менга таҳдид қилаётганлигига кўзим тушиб қолди. Револьверни кўтариб қўрқитишимга қарамай, у қиличини кўтариб мен томонга юра бошлади. Орамиздаги масофа икки қадамча қолганида мен уни отиб, тил торттирмай ер тишлатдим».

Ҳарбий прокурор ёрдамчиси полковник Симонич томонидан ҳарбий суд учун тузилган айбнома асосан Кочан, Колесников, Мачалов ва бошқа амалдорлар, полициячи миршабларнинг берган кўрсатмалари асосида тузилган бўлиб, жабрланувчиларнинг бирон бир ўзини оқлаб берган ҳақиқий кўрсатмалари инобатга олинмаган. Ҳатто тасодифан тўполонга ўралашиб қолганлар ҳам узоқ муддатларга қамалиб кетган. Суд учун «ош»ни пишитиб берган Самсоничнинг айбномасида, юқорида таъкидланиб ўтилганидек, мустамлакачилар хатти-ҳаракати, қуролсиз халққа нисбатан қирғин-барот қилгани ўз аксини топмай, ушбу тўполондаги барча айблар ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиб кўчага чиққан тинч аҳоли зиммасига юкланган. Айбнома билан яқиндан танишар экансиз, Самсонич ёнида бир неча ҳамтовоқлари тургани, воқеалар тафсилоти мустамлакачиларнинг хоҳиш-иродасига кўра баён қилинганлигини ҳис этиш қийин эмас. Шунга қарамай, ҳанузгача кенг жамоатчиликка яхши таниш бўлмаган ушбу ҳужжат билан яқиндан танишиб қўйиш мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз. Самсонич Тошкент қўзғолонини бостириш маромида қўлга олинган Абдураҳмон Мулла Ҳакимов, Йўлчи Иброҳимов, жами 34 киши устидан жиноий иш қўзғайди. Уларга, ҳукумат сиёсатига қарши қуролли қўзғолон кўтарган, деган энг оғир айб қўйилади.

Бунинг учун Самсонич ўз ҳамтовоқлари берган кўрсатмалардан усталик билан фойдаланди. Яъни Кочан, Колесников, Мочалов, Трентовиус, Харчев ва бошқа «гувоҳ»лар воқеа тафсилотини қандай баён этган бўлса, у ҳам шундай тасвирлайди, улар кимларни айбдор деб топган бўлса, Самсонич ҳам уларни айбдор деб ҳисоблайди.

Самсоничнинг фикрича, 1916 йилнинг 11 июль куни Тошкентнинг Эски шаҳар қисмида жойлашган полиция бошқармасига подшо аъламнинг олий фармонларини бажариш борасида бир тўхтамга келиш учун шаҳарнинг барча элликбошилари йиғилиши керак эди. «Лекин, — деб бошлайди Самсонич 1916 йилнинг 29 июлида битган ўз айбномасида, — белгиланган вақтдан олдин полиция бошқармаси олдига маҳаллий аёллар тўпландилар. Улар бошқарма биноси олдидан у ёқ, бу ёққа юришиб, дод-вой сола бошлашди. Орадан кўп вақт ўтмасдан аёллар тўдасига эркаклар ҳам қўшилдилар».

Полковник Самсонич айбномасидан кўриниб турибдики, 1916 йилги Тошкент қўзғолонининг оммавий халқ норозилигига айланиб кетишида аёллар муҳим роль ўйнаган. Лекин аёллар «дод-вой» солибгина қолмай, «фарзандларимизни мардикорликка бермаймиз» деб чор ҳукумати сиёсатига қарши стихияли тарзда бўлсада курашганлар.

Оломон полиция маҳкамаси боғи билан кўчани тўсиб турган панжарани бузиб, бошқарма ҳовлисига кириб олади. Тўпланганлар сони кўп вақт ўтмасдан бир неча минг кишини ташкил этади. Қуролсиз халқ бу оммавий норозилик нимага олиб келишини билмас эди. Аёллар кетидан эркаклар ҳам «ҳеч қаёққа бормаймиз, ўлсак шу ерда ўламиз» деб ҳайқиришарди.

Полиция бошқармаси ҳовлисига кирган оломонни миршабхонанинг тунги соқчиси Мираҳметшо Миракбаршоев бўлмағур сўзлар билан ҳақорат қилиб, уларнинг нафсониятига тегади. Шусиз ҳам сабр косаси тўлиб турган халқ уни пиллапоядан тортиб олиб роса дўппослайди ва бир миршабдан тортиб олинган револьвер билан уни отиб ташлайдилар. Бироз вақт ўтгач, миршаб Трентовиусни ҳам оломон ичкарига тортиб олиб енгил тан жароҳати етказиб қўйиб юборади.

Шундан кейин содир бўлган воқеалар Самсонич айбномаси бўйича қуйидагича ривожланади. «Бир неча дақиқадан сўнг оломон бошқарма биносига кириш учун иккинчи марта ҳужум қилиб, бошқарма биносининг деразаларига ва ойнаванд эшикларига мўлжаллаб тош ва ғишт бўлакларини отишган. Фожеа содир бўлаётган жойга эски шаҳарнинг собиқ полицмейстри Колесников беш казак билан етиб келганда вазият янада кескинлашиб кетди. Маҳаллий кишилардан бири қўлидаги қиличи билан унга ташланмоқчи бўлганида, Колесников уни отиб ташлади. Шундан кейин полиция бошқармаси ходимлари револьверларидан тинимсиз ўқ узиб бино ичкарисига яширинишга мажбур бўлганлар, қўзғолончилар жон-жаҳдлари билан бино ичкарисига киришга интилганлар, телефон орқали ҳарбий ёрдам сўралаётган пайтда қўзғолончилар томонидан телефон сими узиб ташланган.

Ҳарбий прокурор ёрдамчиси ўзи билмаган ҳолда миршаблар «револьвердан тинмай» ўқ узганлигини, Колесников совуққонлик билан қўзғолончилардан бирини намойишкорона «отиб» ташлаганини, қуролсиз қўзғолонни бостириш учун телефон орқали «ҳарбий ёрдам» сўрашга ҳаракат қилинганлигини эътироф этади. Лекин усталик билан бу маълумотларни қуллик зулмидан жони халқумига келган, бу ҳам етмагандай, аёллар энг сўнгги таянчи эрларидан ҳамда фарзандларидан жудо бўлаётганига тўхталмай, барча айбда маҳаллий аҳоли гуноҳкор деб ҳисоблайди. Унинг айбномаси билан яқиндан танишар экансиз, миршаблар, ҳарбийлар оқу, қўзғолончилар қора бўлиб кўз ўнгингизда гавдаланаверади.

«Тошкент прапоршиклар мактабининг ротаси тартибсизликларни бартараф этгандан кейин бино ҳовлисида олти кишининг мурдаси кўзга ташланган», — деб қайд этилади айбномада. Улардан бирини Колесников отиб ташлаган эди. Тўрт қўзғолончи миршабларнинг узган ўқидан ҳалок бўлган. Мурдалардан бири тунги соқчининг жасади эди. «Одамларни оммавий тартибсизликларга бошлаган ҳамда уларга бош-қош бўлганлардан, — деб ёзади ҳарбий прокурор ёрдамчиси полковник Самсонич, — Абдураҳим мулла Ҳакимов, Йўлчи Иброҳимов, Маҳмудхўжа Мирзахўжаев, Ёқуб Муроджапоев, Абдураҳмон Қаюм Сўфиев, Низомиддинхўжа Зайнутдинхўжаев, Файзиали Раҳимбоев, Пўлатхўжа Иноғомхўжаев, Ғулом Камолов ва Мурод Муҳаммадалихўжаев қўлга олинган.

Воқеалар тафсилоти гувоҳлар — подполковник Колесников, Эски шаҳар полицмейстери вазифасини бажарувчи Мочалов, полиция приставы Харчев, полиция бошқармасининг котиби Трентовиус, ҳамда фожеа баённомаси ва полиция бошқармаси ҳовлисида қолган мурдалар асосида тикланди».

Полиция бошқармаси ҳовлисида миршаблар ўқидан ҳалок бўлган қўзғолончилар Шоюнус Абдуқодиров, Холиқбой Ҳасанов, Абдусаломхўжа Абдушакархўжаев, Абдуқодир Муҳаммадсодиқов ва Сайрибой Ниғматжоновлар эдилар. Ўқ уларнинг кўкракларига, мияларига ҳамда бошқа ҳаётий муҳим аъзоларига текканлигини, бу ўқлар мўлжалга олиб отилганлигини алоҳида қайд этиб ўтмоқ лозим. Лекин мурдалар рўйхати бу билан тугамайди. 12 июль куни шаҳар касалхонасида оғир яраланган Уста Муҳаммад Азизхўжаев, Пайзибой Хўжаев, Рўзвон биби Аҳмаджонова, 13 июль куни Қосим Аҳмедов ва Иброҳим Исмоиловлар вафот этди. Қўзғолончилардан бири мулла Содиқ Сиддиққориев 13 июль куни Тошкент вилояти қамоқхонасида оғир жароҳатдан ҳалок бўлган. Қўзғолон бостирилаётганда халқ ҳаракатининг фаол аъзоларидан бири — яраланган Зуҳрабиби Мусамуҳамедовани халқ яширишга муваффақ бўлган.

11 июль Тошкент қўзғолонида ўнлаб кишилар яраланди. Шунга қарамай, уларнинг барчаси мустамлакачилар томонидан жиноий жавобгарликка тортилди. Бу ҳам етмагандай, қўзғолонда бўлганларнинг уйларини тинтув қила бошладилар. Чунки қўзғолон иштирокчиларининг кўпчилигини миршаблар яхши танир эди. Уларнинг кўрсатмаларига биноан Ғулом Камолов, гимназия талабаси Маҳмуд Исамуҳамедов, ака-ука Абдуҳакимовлар, Шоғиёс Шоқориев, Шосаид Шосолиҳов, элликбоши Пўлат Иноғомхўжаев, Азиз Мусабоев, Тожибой Юнусхўжаев, Маҳсум Қурчибоев, Ғулом Юсупжонов ва бошқалар ҳибсга олинди.

Қўзғолончиларга қамоқхоналарда ваҳшийларча муносабатда бўлинди. Бу ҳақда Коршунова исмли рус аёли қуйидаги маълумотларни қолдирган:

«Тошкент қамоқхонасининг ҳовлисида очликдан ўлган фарғоналикларнинг мурдалари кўплаб араваларга солиб қўйилганлигини кўрдик. Сўнгра маҳбуслар жойлаштирилган қамоқхона ертўласига тушдик. Бу ерда одамлар шу даражада зич ва қалашиб ётардиларки, оёқ босишга жой йўқ эди. Бизни эркаклар ва аёлларнинг жуда кир босган, ориқ ва заъфарон юзлари, аёлларнинг ёйилиб ётган сочлари, қўрқув ва шу билан бирга нафрат ила боқувчи кўзлари ҳаяжонга солди. Ёши улғайган бир аёл менинг оёғимни ушлаб олиб, ғамга тўлган қора кўзлари билан боқиб, нималарнидир гапирди. Бироқ мен тил билмаганлигим туфайли унинг йиғлаб айтган сўзларини тушунмадим. Мен эски чопонидан бир парча пахтани юлиб олиб чайнаётган новча кишини, баъзи одамларнинг ўз қўлларини кемираётганларини кўрдим. Маҳбусларнинг кўпчилигининг нафас олишлари сезилмасди, афтидан улар жон бераётган эдилар. Маҳбуслар орасида эс-ҳушидан айрилганлар ҳам бор эди».

Ҳарбий прокурор ёрдамчиси Самсоничнинг тузган айбномасига биноан жами 34 киши жиноий жавобгарликка тортилди. Қўзғолончилар ҳарбий ҳолат нуқтаи назаридан суд қилинди. Туркистон ҳарбий округ судининг ҳукмига кўра, фаол қўзғолончилардан бири, халқни курашга чорлаган, руҳлантирган этикдўз Абдураҳмон Қаюмсафиев дорга осиш орқали ўлим жазосига маҳкум этилди. Мустамлакачилар ҳукм ўқиб эшиттирилган заҳотиёқ уни амалга оширишди. Худди шундай ҳукм оддий ишчи Мирқосим Шомуҳамедовга ҳам нисбатан қўлланилди. Қўзғолончилардан Ёқуб Муроджапоев, ишчилардан Тожибой Юнусхўжаев ва Йўлчи Иброҳимов, камбағал деҳқон Муроджўжа Муҳаммадалихўжаев, ғишт терувчи Ғулом Камолов ва бошқаларга узоқ муддатли қамоқ жазоси берилиб, Сибирга сургун қилинди.

Умумий хулоса шуки, Тошкент қўзғолони 1916 йилги бутун Марказий Осиё ва Қозоғистонни қамраб олган умумхалқ ҳаракатининг таркибий қисми сифатида гавдаланади. У чор ҳукуматининг мустамлакачилик сиёсати ва миллий зулмга қарши қаратилган миллий истиқлол кураши намунаси сифатида ҳамон ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

Ойгул САФАРБОЙ қизи,
илмий ходим.

Битирувчилар дафтарига

ОХИРГИ ҚЎНҒИРОҚ

Бу кун ҳар биримиз сокин хилватда,
Ўйларимиз ила гоҳ ғамгин, гоҳ шод...
Бир синф бола эдик яқин фурсатда,
Энди-чи, улғайтиб қўйибди Ҳаёт!
Энди ортда қолди болалик, шўхлик,
Энди ортда қолди мактаб ва ўйин.
Кимгадир ёр ўлар муҳаббат ва ишқ,
Кимдир ташлаб кетар туғилган уйин.
Офтоб нурларида балққан у олам
Кўзларим олдида дилбар тушсимон
Тиниқ хотирамда ўша қайтмас дам,
Қалбимда, фикримда қайта намоён!
...Бу кун ҳар биримиз хилват хилқатда,
Ўйларимиз ила гоҳ ғамгин, гоҳ шод.
Бу кун ҳар биримиз шашту шиддатда
Учиб бормоқдамиз, мунтазир Ҳаёт!
Эзгу орзуларнинг оқ қанотида
Умидлар уйига кириб борамиз!
Ойдин ниятларнинг учқур отида
Нурга зор дунёни нурга қорамиз!
Асрор тоғларининг тилсим тўшига
Билим тешаси-ла бошлаб об-ҳаёт,
Тинчлик чечакларин оқ гуллашига
Ҳиссамиз қўшамиз, бўламиз Фарҳод.
Биз-ку ака-сингил, ота-онанинг
Умрин қўриқчиси, кўнгил қуввати.
Биз-ку Заминдаги якто Ватаннинг
Ботир фарзандлари, баҳодир марди, —
Ҳали олдимизда эл-юрт хизмати!
...О ўн етти ёшлик! Ўн етти ёшлик...
Ҳудудсиз коинот, борлиқ ҳам қафас.
Кичик кўкракдаги юрак оташлик,
Кўзларда Отабек, Кумушга ҳавас!
Уйқусиз кечади кечалар, тунлар,
«Ўтган кунлар» ҳеч ҳам тушмагай қўлдан.
Тераклар, чинорлар сирдош тутинар,
Ҳар ким кеталими энди ҳар йўлдан.
О юрак, о юрак, тепиб бетоқат,
Кимнидир истайди, кимгадир у зор.
Кўрмаса туролмас, кўргани фурсат
Нигоҳлар чекинар, йўқдир ихтиёр!
Агар эрталабдан кўринмаса қиз,
Менга жо бўлмас дарслар мазмуни.
Кимсасиз бурчакда учратиб ёлгиз
Йиғлаб турганини кўрасиз унинг.
Синус ё косинус, таъриф ё хосса
Сўзларин эшитиб туришдан, гоҳ чоқ,
Муҳаббат ё севги, висол ё бўса
Сўзларин эшитиш минг бор афзалроқ!
Ҳа, йигит тенгдошин севади аниқ,
Бу ёшдан севмасдан ўтилмас сира.
Кумуш сочларинга бандиман қаттиқ,
Синфдош, тенгдошим у — гулдай бокира...
Э воҳ, айтолмадим қанча сўзларин,
Тилимда қолди-ей дилдаги гаплар.
Нўноқман, нўноқман! Ёниқ ҳисларин
Сизга етказолмай овора лаблар.
...Бу кун ҳар биримиз ўзга хилватда,
Ўйларимиз ила гоҳ ғамгин, гоҳ шод.
Кўкларга чорлаган чўнг муҳаббатда
Қанча чўнг орзулар, умидлар бунёд!
Келажак тақдири, маҳбуб висоли,
Олий ўқув юрти — тугамас хаёл...
Нигоҳда тиклангач у қиз жамоли
Ўқишга қувват бор, порлоқ истиқбол.
Қалбим пиёласи лиммо-лим тўлиқ
Орзуга, мақсадга, шиддат, яшашга.
Куёшдай порлаган толеим илиқ
Толе сочиб ёнган она — Куёшга!
Илк муҳаббат бахти, умримиз бахти,
Ижод бахти учун тўлатиб фараҳ,
Юраклар орзудан йиғлаган вақти,
Дўстлар, азизларим, кўтаринг қадаҳ!

Салим АШУР.

Фанимиз заҳматкашлари

САРДОРЛАРДАН БИРИ

Геология қизиқарли илмлардан бири. Ер тузилишини, унда қазилма бойликларнинг тарқалишини ўрганади.

1945 йили Тошкент политехника институтининг тоғ факультетига ўқишга кирган Исмоил Мирҳожиев геологияни катта қизиқиш ва кўтаринки руҳ билан ўрганди. Назарий билимларни амалиёт билан боғлаб олиб борди. Ёз фаслларида Чотқол — Қурама тоғ тизмалари ва ғарбий Ўзбекистонда қидирув ишлари билан машғул бўлган геологик партиялар таркибида коллектор, техник-геолог сифатида иштирок қилди. Уғат, Лашкерек, Қўйтош конларининг геологияси, тузилиши, маъданолди ўзгаришлари, фойдали қазилмаларининг тарқалиш қонуниятларини ўрганди. Бу конларда тарқалган ўтлардан, тошлардан, маъданлардан намуналар олиб таҳлил этди. Уларнинг натижалари бўйича студент пайтидаёқ илмий конференцияларда маърузалар қилди ва у таниқли олимлар томонидан юқори баҳоланди.

Давлатимиз ҳам уни шу иши учун сийлади: энг юқори даражали давлат стипендиясига тавсия этди. Сабаби ўша йиллари кадрлар етишмас, кўп мутахассислар урушда қурбон бўлганди. У муддатидан анча олдин аъло баҳога диплом ишини ҳимоя қилди ва Чотқол геология-қидирув партиясига ишга юборилди. У А. С. Аделунг раҳбарлигида Майдонтол, Ойгаин, Тундуксой майдонларида ўтказилган хариталаш ишларида фаол қатнашди.

Ўзбекнинг дунё тан олган машҳур геологи, академик Ҳабиб Абдуллаев Исмоил Мирҳожиевнинг истеъдодини, илмга иштиёқини, ғоя учун курашчанлигини сезиб, элллигинчи йилнинг кузида уни аспирантурага таклиф қилди. Исмоилнинг илмий изланишларига кенг йўл очди. «Лашкерек конининг геологияси ва фойдали қазилмаларнинг жойлашиш қонуниятлари» мавзуида илмий изланишлар олиб борди.

Исмоил Мирҳожиев эллик учинчи йили номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди ва Тошкент политехника институтининг тоғ факультетида доцентлик лавозимида ишлай бошлади. Геология-қидирув факультети ажраб чиққач, шу факультетга декан бўлди. Педагогик фаолияти билан бирга академик Ҳабиб Абдуллаев раҳбарлигида докторлик диссертациясини ҳам давом эттирди. 1962 йилда «Қурама тоғларидаги полиметалл конларининг геологияси ва маъдан атрофидаги ўзгаришлар» мавзуида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Ўзининг мазкур илмий ишида олим Қурама тоғ тизмаларида тарқалган скарн-магнетит, скарн-шеелит, скарн-полиметалл, висмут-полиметалл, мис-молибден, полиметалл-флюорит, алунит конларининг пайдо бўлиши, тарқалиши ва жойлашиш қонуниятлари, истиқболларини назарий ва амалий жиҳатдан асослади. Илмий раҳбари Ҳабиб Абдуллаевнинг фойдали қазилмалар магма билан генетик боғлиқ деган ғоясининг назарий ва амалий жиҳатдан тўғри эканлигини ҳар томонлама кўрсатиб берди.

Олим Ўзбекистонда биринчи бўлиб метаморфизм, метасоматлашган жинслар ва улар билан боғлиқ фойдали қазилмаларни ўрганадиган ўз мактабини яратди. Ўзбекистон геологиясини Марказий Осиё республикаларида тарғиб қилиш йўлида ҳам унинг хизмати катта. Тошкентда, шунингдек, Москва, Ленинград, Болгария, Руминия, Чехословакия, Германияда ўтказилган кенгашларда ҳам ўзининг қатор илмий маърузалари билан қатнашди.

1975 йили Исмоил Мирҳожиевга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилди. Орадан икки йил ўтгач эса бир гуруҳ олимлар билан бирга у биринчи марта Ўрта ва Жанубий Тянь-Шанда токембрий ётқизиқларининг борлигини, уларда тарқалган фойдали қазилмаларнинг пайдо бўлиш ва жойлашиш қонуниятларини янги назарий нуқтаи назардан асосланган кашфиётлар учун Абу Райҳон Беруний номли Ўзбекистон Давлат мукофотига сазовор бўлди. Олим 230 дан ортиқ илмий ишлар ёзган. 15 жилдлик Ўзбек энциклопедияси муаллифларидандир. Ундан ташқари унга 14 та муаллифлик гувоҳномаси берилган.

Ўттиз фан номзоди ва уч фан докторининг устози, геология-минерология фанлари доктори, профессор Исмоил Мирҳожиев тўғрисида қанча ёзсак ва гапирсак ҳам камлик қилади. Устознинг яратган илмий асарлари ҳозир ва келажакка геология фани ривожланишида муҳим ўрин тутиши шубҳасиз.

Раҳмат ХУДОЙБЕРДИЕВ,
Тошкент Давлат техника университети назарий механика кафедраси мудири, профессор.
Шермат СУЛТОНМУРОТОВ,
геология-минерология фанлари доктори, профессор.

КАТТА ТЎЙ ОЛДИДАН

Бу йил мамлакатимизда атоқли адиб Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 90 йиллик юбилейи кенг нишонланади. Шу кунларда республикамизнинг турли жойларида адиб хотирасини ёд этиб, кечалар, мушоиралар бўлиб ўтяпти.

Куни кеча Шайхонтоҳур туманидаги 115-ўрта мактабда Ойбек таваллудининг 90 йиллигига бағишланган тантана бўлиб ўтди. Кечани мактаб директори Нуриддин Иброҳимов очди. Халқимизнинг севимли актёрлари, таниқли олимлар, маҳалла фахрийлари, ота-оналар шу тантанада иштирок этдилар. Мактабда янги очилган Ойбек музейи йиғилганларда катта таассурот қолдирди. Бу ерга ёзувчининг асарлари, суратлари, ўқувчиларнинг адиб ҳаётига оид тайёрлаган альбомлари қўйилган.

— Музейни ташкил этишда «Наврўз» хайрия жамғармаси, «Тошкент метрополитени» жамоаси, Ойбек уй-музейи ходимлари бизга яқиндан ёрдам берди,— дейди тарих ўқитувчиси Лола Мўминова. — Биз ҳомийларимизга ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Йиғилиш сўнгида ўқувчилар иштирокида катта концерт бўлди. Куй қўшиққа, қўшиқ эса рақсга уланди.

Абдумалик ҲАЙДАРОВ.
Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган суратлар.

Халқаро теннис

ИККИ ДЎСТ ҒОЛИБЛИККА ДАЪВОГАР

Мамлакатимизда кичиқ тўп усталари — моҳир теннисчилар ўртасида халқаро мусобақани анъанавий равишда ўтказилаётгани муҳим аҳамият касб этмоқда.

«Президент кубоги» учун халқаро мусобақага тайёргарликнинг ҳал қилувчи босқичларидан саналган «Буюк Ипак йўли» — Сателлит мусобақасининг ўтказилиши муносабати билан спортнинг теннис турига қизиқиш ортмоқда. Жойларда янги теннис кошоналари барпо этиляпти. Жумладан, Тошкентдаги «Динамо» теннис саройини қайта таъмирлаб, кўп минг кишилик томошабинга мўлжалланиши, Самарқанд ва Фарғонада янги теннис майдончалари барпо этилиши кичик тўп ошуфталарига қулайлик яратилаётганидан нишонадир. Умуман, мамлакатимиз 9 шаҳрида янги теннис саройларини барпо этиш мўлжалланган.

Сателлит — йўлдош мусобақанинг босқичма-босқич уюштирилаётгани ҳам теннисни оммавийлаштиришга хизмат қилмоқда. Маълумки, тажрибали теннисчимиз Олег Огородов Тошкентда ўтказилган дастлабки босқич мусобақаларида муваффақият қозонган эди. У Самарқандда давом этган навбатдаги босқичда ҳам астойдил маҳорат кўрсатди. Мусобақа кунлари ҳавонинг авзойи бузилиб кучли ёмғир ёғиши, шамол кўтарилишига қарамай, теннисчилар бўш келишмади. Мусобақа ташкилотчилари эса қулай шароит яратишга ҳаракат қилдилар.

Мухлислар теннис майдонида ғолиблик учун курашаётган икки дўстнинг ҳал қилувчи баҳсда ўзаро рўбарў келишларини кутишмаган эди. Олег Огородов швейцариялик Роберто Парлини (6:2, 6:2) ҳисобида мағлубиятга учратиб, шамоллаб қолгани туфайли Олмония теннисчиси Даниэль Меркерт билан учрашувга чиқмади. Лекин у навбатдаги рақиби — француз Жером Лостало билан муросасиз баҳслашди. Бу баҳсда Олегнинг қўли баланд келди — 6:4, 6:3. Ярим финалда эса швейцариялик Валентин Фриденни 7:6, 6:2 ҳисобида енгиб, финалга чиқди.

Олегнинг дўсти Дмитрий Томашевич эса россиялик Алексей Герасимов (6:1, 6:2), румин Космин Ретин (4:6, 7:5, 7:5), испан Оскар Бойкс (6:3, 4:6, 6:2)лардан устун келиб, ярим финалда россиялик Игорь Челишевни енгди — 6:2, 6:2. Шундай қилиб Олег билан Дмитрий ғолиблик учун курашдилар. Мусобақада жаҳон миқёсидаги мақоми 223 ҳисобланган Олег маҳорат кўрсатиб (6:3, 6:2), ғалаба қозонди.

Ҳозир кичик тўп усталари Фарғонада янги қурилган «Истиқлол» теннис саройида учинчи босқич баҳсларини ўтказмоқдалар.

Мирзо АНВАР.

Митти юлдузлар

СОҒИНЧ

Соғиндим, қишлоғим, тор кўчаларинг,
Зилол сувларингни, сўлим боғингни.
Соғиндим, ёқимли, майин елларинг,
Лолага бурканган адир-тоғингни.

Айриликдан бағрим эзилар ҳамон,
Тубсиз хаёлларим сени қучади.
Кўзларимни юмсам, мени ногаҳон
Соғинч қучоғига олиб учади.

Беғубор ёшлигим, шўх болалигим,
Гўдаклик йилларим бағрингда қолди.
Етуклик аталмиш янги бир ҳаёт
Пешвоз чиқиб мени қаршилаб олди.

Қувноқ болалигим бағрингга бир бор
Қайтмоқни бир умр қиламан орзу.
Афсус, берилмагай болалик такрор,
Ўткинчидир ҳаёт, тенгмас тарозу.

Сендан олисладим... Полапон мисол,
Яшайман қанотинг тафтини излаб.
Юрагинг бир банди бўшдир, эҳтимол
Хавотир оларсан мени сўроқлаб...

АЖИБ ДУНЁ

Гуллар очилади, аммо сўлади
Сўнг чириб тупроққа айланар буткул.
Инсон ҳам туғилар умид-ла, аммо
Унинг ҳам ҳаёти мисоли бир гул.

Яхши ҳам, ёмон ҳам ўтар дунёдан
Билсак барчамизга ўлим баробар.
Ҳаётнинг фарқи йўқ оқар дарёдан,
Мисоли бир тўлқин шон-шуҳрат, зафар.

Йиллар ўткинчидир, вақт ўтар, лекин
Ҳар кимнинг бошида йўқ эмас фано.
Кечалар ўзимга бераман таскин:
Умидсиз яшама, умидли дунё.

Беҳзод ХУДОЙБЕРДИЕВ.

Қулайлик

ФАРАНГ ТИЛИНИ ЎРГАНИБ

Иштиёқ бўлса қисқа муддатда фаранг тилини ўрганиш мумкин экан. Бунинг учун Самарқанддаги «Альянс-Франсез» ассоциацияси қулайлик яратган.

Бу ерда ташкил этилган фаранг тили курсига Франциядан махсус қўлёзмалар келтирилди. Ўқитувчилар ҳам Парижда малака ошириб қайтишди. «Мактабимиз ҳамма учун мўлжалланган, — дейди ассоциация президенти У. Бердиев, — жумладан, бу тилни мукаммал билмайдиган ё кам биладиганлар, ўқишга кирмоқчи бўлганлар ҳамда ишбилармонлар шуғулланишлари мумкин».

Фармон ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Янги китоблар

«ЎЗБЕКИСТОН»

Қани энди мустақил мамлакатимизнинг барча вилоятлари ҳақида тўлиқ маълумот берувчи бир китоб бўлса. Унда ҳар бир маъмурий-ҳудудий бўлинманинг табиати, аҳолиси, тарихи, хўжалиги, маданий-маорифи, соғлиқни сақлаш, меъморий ёдгорликлари, машҳур тарихий шахслари энг сўнгги маълумотлар асосида ҳикоя қилинса. Бунинг савобига нима етсин!

Қомуслар Бош таҳририяти кенг жамоатчиликнинг ана шу эҳтиёжини ҳисобга олиб «Ўзбекистон, вилоятлар, Қорақалпоғистон» деган китобни яқинда босмадан чиқарди. Бу китобдан ўқувчи республикамиз мустақилликка эришганидан сўнг вилоятлардаги ўзгаришларни, айниқса иқтисодий ислоҳот натижаларини билиб олади. Китоб Ўзбекистон Республикаси Давлат Герби ва байроғи билан очилади, сўнгра Давлат мадҳиясининг матни, мамлакатда беш қоида — тамойил асосида амалга оширилаётган ишлар хусусида ҳикоя қилинади. Шунингдек, китобга рангли суратлар ҳам илова қилинганки, улар маълумотларни янада бойитади.

«ТАҚДИР ТЎФОНИДА»

Ёзувчи асарга мавзуни қаердан олади? Албатта ҳаётдан. Кўпинча мухлислардан китоб муаллифига «Қаҳрамонингиз қаерда яшайди, иложи бўлса манзилини маълум қилсангиз» қабилидаги хатлар келиб туради. Табиийки, адиб ўзи ҳикоя қилган қаҳрамон бадиий тўқима маҳсули эканлигини айтади.

Таниқли ёзувчи Неъмат Ёқубов эса юқоридаги саволга аниқ жавоб бериши мумкин. У кишининг йирик насрий асарларида тараннум этилган Исомиддин Арабов, Наби Мажидов каби ҳаёт қаҳрамонлари тўғри адабий қаҳрамонлар сафидан жой олган. Яқинда босмадан чиққан «Тақдир тўфонида» қиссаси ҳам бундан мустасно эмас. Унда фарғоналик ҳарбий хизматчи Халфа Маҳаматовнинг бошидан кечирганлари қизиқарли ҳикоя қилинган. Урушга кўнгиллилар қаторида кирган бу йигит десантчиликда муваффақият қозониб, ҳаётини шу ишга бағишлайди. «Қирқ йил қирғин бўлса, ажали етган ўлади» деганларидек, Халфа Маҳаматов фашизмга қарши урушдан, кейинчалик афғон урушидан омон қайтади. Лекин туҳмат ва бўҳтон тиғи унинг оиласини, аниқроғи гулдай хотини Назирани нобуд қилади. Хуллас, тақдир тўфони бир инсон умрини не кўйларга солганини, ҳалол, пок одамлар юзи ҳамиша ёруғ бўлишини билмоқчи бўлсангиз, ушбу китобни албатта ўқиб чиқинг.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

"ЎЗБЕКЕНГИЛСАНОАТ" УЮШМАСИ ТЎҚИМАЧИЛАР САРОЙИ ОЛДИДА ДОИМИЙ ИШЛАЁТГАН ЕНГИЛ САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИ СОТИШ БЎЙИЧА КЎРГАЗМАГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Сизларнинг эътиборингизга улгуржи ва чакана нархларда кенг турдаги пахтадан тайёрланган газламалар, шойи газламалар, замонавий трикотаж ва тикувчилик маҳсулотлари, пойабзаллар, атторлик, пойпоқ ва чинни корхоналари маҳсулотлари, тикув иплари таклиф этилади.

Бундан ташқари ташкилотлар ва хусусий тадбиркорларга, уларнинг қайси идорага қарашли бўлишидан ва мулкчиликнинг қандай шаклида эканлигидан қатъи назар, хом ашё ва материаллар таклиф этилади.

Кўргазмада "Ўзбекенгилсаноат" уюшмасининг барча ҳиссадорлик жамиятлари ва корхоналари қатнашмоқда.

Сизларни ҳар куни эрталаб соат 9.00 дан бошлаб қуйидаги манзилда кутамиз:

Тошкент шаҳри, Бобур кўчаси, Тўқимачилар саройи

ЙЎНАЛИШ: Бобур номли истироҳат боғи.

Маълумот учун телефонлар: 39-10-53, 39-13-49.

БАҲОЛАР БОЗОР НАРХЛАРИГА НИСБАТАН АРЗОН

Тошкент шаҳар Миробод туманидаги «Ҳусния» хусусий ишлаб-чиқариш тижорат фирмаси

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой муддат ичида қабул қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати:
Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Азиз ҚАЮМОВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Хайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

БЎЛИМЛАР:
Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 33-20-36, 36-54-35.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 36-26-70, 36-57-19.
Иқтисодиёт — 33-21-43, 36-57-22.
Фан ва маданият — 33-07-20, 36-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 33-76-04, 36-54-06.
Ахборот ва спорт — 33-12-56, 36-55-16.
Халқаро ҳаёт — 33-47-80, 33-12-16.
Реклама ва эълонлар — 33-38-55, 36-54-12.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда -- 5-27-11; Бухорода -- 3-54-87; Гулистонда -- 2-26-22;
Жиззахда -- 3-31-86; Навоийда -- 3-75-43; Наманганда --6-43-43;
Нукусда -- 7-58-83; Самарқандда -- 35-22-90; Тошкентда-- 33-54-55;
Урганчда -- 6-51-35; Фарғонада -- 26-37-16; Қаршида -- 3-25-79; Қўнғиротда -- 5-26-24.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120. Газета офсет усулида А--2 форматида босилади. Ҳажми 2 босма табоқ. Г -- 0192, 44126 нусхада босилди.

Навбатчи муҳаррир Н. ШАКАРОВ, навбатчи Ҳ. ЭРМАТОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти -- 21.00. Топширилди -- 22.30

123456.